11. I 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 20 ДИН. ● БРОЈ 2037

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM. САД 1.25 USD. Швајцарска 2.50 CHF.
Шведска 13.00 SEK. Аустрија 20.00 ATS.
Грчка 230 GRD. Енглеска 1.00 GBP

ЧВОРЦИ

силеџије међу птицама

Веровали или не!

ИМЕЛУ

СУ СТАРИ ДРУИДИ /СВЕШТЕНИЦИ-ВРАЧИ СТАРИХ КЕЛТА У ГАЛИЈИ, БРИТАНИЈИ И ИРСКОЈ/ СМАТРАЛИ СВЕТОМ БИЉКОМ. СЕКЛИ СУ ЈЕ ЗЛАТНИМ СРПОВИМА А ГРАНЧИЦЕ СКУПЉАЛИ У ТКАНИНУ ДА СЕ НЕ БИ УПРЉАЛЕ ОД ЗЕМЉЕ.

ФРАНЦУСКИ КРАЉ ЛУЈ XIV

/1638 - 1715/

БИО ЈЕ ТАКО СУЈЕТАН ДА ЈЕ ЧЕСТО ПЕВУШИО ПЕСМЕ КОЈЕ СУ БИЛЕ НАПИСАНЕ У ЊЕГОВУ ЧАСТ.

МАЧКЕ

СУ У ДРЕВНОМ ЕГИПТУ СМАТРАНЕ СВЕТИМ ЖИВОТИЊАМА И САХРАЊИВАНЕ СУ У ЗЛАТНИМ КОВЧЕЗИМА.

ПРЕНОШЕЊЕ ПОШТЕ АВИОНОМ

ОД ЊУЈОРКА ДО ЧИКАГА БИЛО ЈЕ ДВАДЕСЕТИХ ГОДИНА ОВОГ ВЕКА ПРИЛИЧНО ОПАСНО. ЧАК 31 ПИЛОТ, ОД УКУПНО 40, ИЗГУБИО ЈЕ ЖИВОТ У УДЕСИМА.

ХИЋМАР

СВЕТИ ЧОВЕК ИЗ ВЕНАРЕСА /ИНДИЈА/, ДРЖАО ЈЕ ЛЕВУ РУКУ У ИСТОМ ПОЛОЖАЈУ ПУНИХ 12 ГОДИНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● на периферији Титограда живи бројна породица Ивановића: 29-годишња Весна и 32-годишњи Лука, багериста по занимању, имају десеторо деце, шест синова и четири кћерке. Најстарије има 10 година, следеће 9, па

онда редом 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, а недавно се родио и најмлађи члан. Имена бројне и срећне „екипе": Борис, Бојан, Бојана, Борко, Богољуб, Милена, Јелена, Ивана, Иван и последњи који још није добио име.

●●● у свету има 200–300 милиона шећераша, а у Југославији од 100 становика два болују од дијабетеса.

●●● Аустрија се спрема да „сакрије" под земљу најпрометнију пругу која повезује Беч са Салцбургом и Грацом. Изградња трасе дуге 300 километара, на којој ће се воз појавити на површини само неколико пута, започеће кроз две године.

●●● ако електронска индустрија настави овим темпом, до 2000. године фабрике

чипова произвешће толики број транзистора колико ће бити неурона у мозгу целокупног становништва наше планете у то време. На тај начин ће се вештачка интелигенција први пут количински изједначити са природном.

●●● једна теорија о зебриним пругама каже да је то због разлика у температури

између црних и белих штрафти услед чега се на површини коже ствара „поветарац" који зебри олакшава да поднесе врело афричко сунце.

●●● сваке године становници СР Немачке бацају неупотребљених лекова у вредности 6 – 9 милијарди марака. Еколози су изразили бојазан да активне материје из лекова могу да нанесу штету околини, па зато апелују на грађане да непотребне лекове враћају апотекама.

●●● на изложби слика Анри Матиса одржаној у Паризу кроз галерију је прошло преко 100.000 људи да би тек 19. дана један од посетилаца приметио да платно на коме је представљен једрењак виси – наопако.

Илустровао: Зоран Петканић Петкo

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

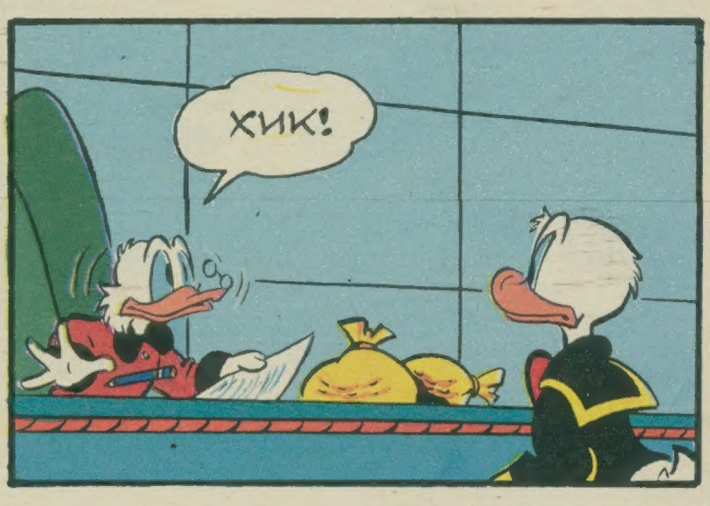

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

МИ О БУБИ -БУБА НА ПРОЗОРУ

Иза границе времена: СЛУЧАЈНА ПОДУДАРНОСТ

Први сусрет после 39 година – у њиховим животима све је било исто

Све постаје још драматичније ако се у исту ствар уплету две или више особа. А да би се то догодило, њихови путеви морају да се укрсте на неочекиван начин

●●●

Не постоји особа на коју неочекивана подударност догађаја не оставља утисак. Разлог томе је, на првом месту, чињеница да такву појаву не условљава нечији друштвени положај нити имовинско стање. Случајност у смислу подударности или, како се то још каже, коинциденција, такође показује да свет у коме се често осећамо као зрнце песка у Сахари није према нама равнодушан. Говори нам да се и нама у животу поклања посебна пажња, али на неки необјашњив начин.

Мада има и потресних примера, ствари и догађаји који се неочекивано поклапају могу, ако ништа друго, бар да нас забаве. Ево и једног случаја који то лепо показује:

Близанце рођене у Охају 1940, одмах после рођења, дали су на усвојење у две различите породице. Године 1979, као већ зрели људи, доживели су свој први сусрет. Одмах су открили да обојица носе исто име – Џејмс, да су обојица полицајци, да подједнако воле механику и столарство, да су им се супруге исто звале – Линда, а синови Ален. Обојица су у том тренутку већ била у другом браку и жене су им се звале Бети, а имали су и псе по имену Тој. Осим тога, обојица су проводила летњи одмор у Сан Питерсбургу, на обали Флориде.

Пудинг у свако доба

Године 1800. француски песник Емил Дишан, који је тада још био ђак у једном лицеју у Орлеану, заједно с пријатељима први пут је код извесног господина Форжибија, који се тек вратио из Енглеске, пробао енглески специјалитет – пудинг од шљива.

Десет година касније Дишан је, пролазећи поред једног ресторана у Паризу, приметио у излогу овај исти пудинг. Ушао је да се заслади, али су му рекли да је то наручила њихова муштерија која се управо појавила на вратима. – Господине Форжиби – упитала га је власница ресторана – да ли сте вољни да поделите пудинг са овим господином?

Стари љубитељ пудинга од шљива, сада човек средњих година, с проседом косом и униформом пуковника, одмах је пристао да подели слаткиш са Дишаном који га је препознао. А онда су се сетили како су се, захваљујући том пудингу, и упознали.

Много година касније Дишана су позвали на неку прославу, уз обећање да ће добити омиљени „плам пудинг". – Сигурно ће доћи и господин Форжиби! – узвикнуо је Дишан и испричао домаћинима читаву причу. При крају обеда госте су послужили пудингом од шљива и у том часу отворила су се улазна врата... На њима је стајао нико други до Форжиби, сада већ прилично остарео и видно збуњен – погрешио је адресу и случајно ушао на та врата!

У енглеској породици пудинг од шљива одувек је био круна сваке свечаности

Судбоносни покер

Године 1858. у коцкарском салону „Бела Унион", у Сан Франциску, картароши су ухватили неког Роберта Фолона да их вара и убили га хицима из пиштоља. Пошто се тада веровало да новац добијен на превару (радило се о 600 долара) доноси несрећу, играчи су замолили првог пролазника да за столом заузме његово место...

Када се појавила полиција, нови играч је суму од 600 долара већ увећао на 2.200. Док су полицајци настојали да утврде ко је и како се зове човек кога су коцкари усмртили, откривено је да је странац за столом, у ствари, његов син и да оца није видео седам година.

Кобни 21.

Док је још био мали, Лују XVI је један астролог рекао да мора да се припази сваког 21. у месецу. Од тада је он стално избегавао да на тај дан обавља значајније послове. Међутим, и поред велике предострожности, на тај дан су се одиграли кључни догађаји у његовом животу који су га, на крају, и потпуно поразили.

Двадесет првог јуна 1791, док је покушавао да побегне

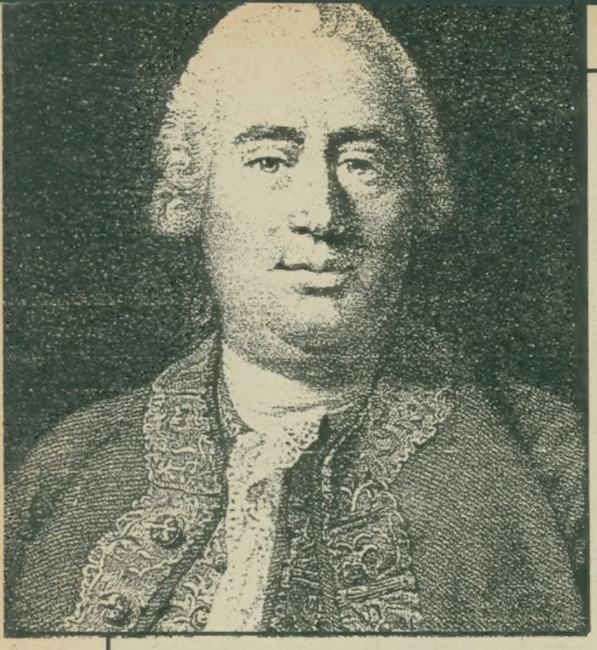

Идеје Дејвида Хјума још нису потврђене, али ни одбачене

ПРКОШЕЊЕ ЗДРАВОМ РАЗУМУ

Случајна подударност је слична некој краћој позоришној представи: глумци ў одређено време излазе на позорницу – нашминкани су по пропису, улоге су научили напамет и изводе нештб што има сасвим одређено значење. Једина разлика у односу на позориште јесте у томе што код случајне подударности не постоји писац, нема режисера ни сценаристе, а ни договора између глумаца. Све се одиграва без неког правог разлога, али је зато савршено прецизно.

Од времена кад су грчки филозофи почели да се баве овим питањем, у 5. веку пре наше ере, прихваћен је принцип по коме сваки догађај мора да има свој узрок. Шкотски филозоф Дејвид Хјум је још 1739. одбацио овакво тумачење. По њему оно је вредно колико и мишљење да сваки мушкарац обавезно мора да се ожени. Веровање да мора да постоји веза између узрока и последице није ништа друго до наша навика да на тај начин размишљамо, говорио је он.

Ако је Хјум био у праву, односно ако сами спонтано везујемо узрок за последицу, онда треба да укоримо себе или – сами себи да честитамо зато што случајну подударност прихватамо као занимљиво пркошење нашем здравом разуму.

По венчању се брак познаје

Тридесети мај 1867. године, дан када је склопљен брак између принцезе Марије дел Поцо и војводе од Аосте Амедеа, првог сина италијанског краља, загорчали су следећи догађаји:

– погинуо је шеф гардеробе
– убио се вратар
– пуковник који је предводио свадбену поворку добио је сунчаницу и онесвестио се
– шеф станице је завршио под точковима свадбеног воза
– краљев ађутант је пао с коња и погинуо
– један од кумова је извршио самоубиство

Забележено је и то да овај пар ни у браку никада није имао среће.

На дан венчања Марије и Амадеа Првог нико заиста није могао да буде срећан

Кимоно смрти

Кимоно који је припадао трима девојкама, од којих ниједна није стигла да га обуче јер је умрла одмах када га је и добила, нашао се на листи предмета који доносе несрећу, па је један јапански свештеник одлучио да га спали. Том приликом букнуо је пожар који је уништио три четвртине Токија – сравнио са земљом три стотине храмова, пет стотина кућа, девет хиљада продавница и шездесет један мост (све од дрвета) и усмртио сто хиљада људи! Ово пише у књизи „Историја Токија" чији је аутор Ноел Нуе.

Преокрет у ординацији

Пацијенткиња Густава Јунга, зачетника савремене методе лечења у психијатрији, управо је причала свој сан у коме је на поклон добила необичну бубу, када се иза Јунгових леђа зачуо некакав шум... Доктор се окренуо и угледао једног тврдокрилца како удара о прозорско стакло са спољашње стране, као да жели да га пусте унутра. Била је то Cetonia aurata – буба коју је жена у ординацији управо описивала. Појава те бубе је толико снажно деловала на њену психу да је од тог часа и лечење, које је дотад доста тешко ишло, кренуло набоље. (Ова буба, је, иначе, класични симбол новог рођења!)

С. И.

Графика на којој је приказан катастрофалан пожар у Токију 1657. године

Занимљиво је да се Огастус Хер у својим књижевним делима бавио и феноменима попут оног који је везан за његово детињство

у иностранство, ухапшен је у Варену заједно с краљицом. Следеће године, 21. септембра, Француска је укинула монархију и успоставила републику, а 21. јануара 1793. Луј XVI је одведен на гиљотину.

Поновљена прича

Енглеског писца и сликара из викторијанског периода Огастуса Хера, још као бебу, 1830, дали су његовој тетки на усвојење... Дипломирао је на Оксфорду, а живео на Континенту. У својој аутобиографији написао је и ово:

„На годишњицу мог усвојења кренули смо на вечеру у Манхајм, у један хотел где су ме седамнаест година раније са четрнаест месеци предали мојој тетки... Те вечери, док смо се враћали на железничку станицу, налетели смо на једну уплакану сиротицу која је очајнички грлила своју бебу. Моја тетка Еми Пентин јој је пришла и упитала шта се догодило. Ова јој је одговорила да плаче због синчића који има само четрнаест месеци и кога треба да пошаље возом тетки – на усвојење.

КРАЉЕВСКИ ОРАШЧИЋИ И АФРИЧКЕ ЗВЕЗДЕ

ТАУЕР, чувар највећег блага

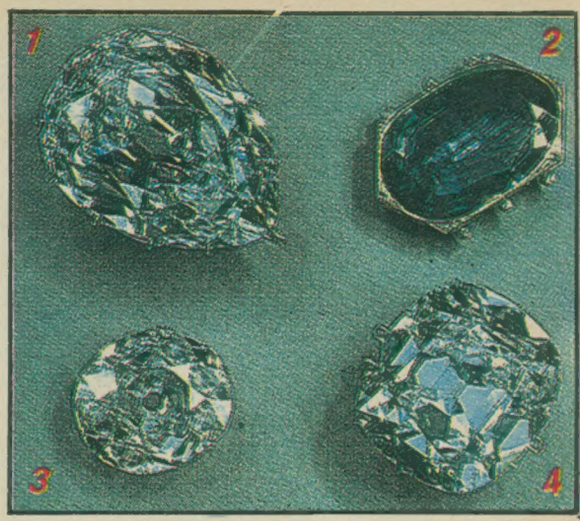

1. Прва афричка звезда, 2. Сафир Стјуарт, 3. Кох–и–нор, 4. Друга афричка звезда

Круна од злата и 2800 дијаманата направљена за крунисање краљице Викторије 1837. године данас припада Елизабети II и изузетна је због вредности и историјске прошлости драгог камења на њој

Лондонски Тауер живи дуже од 900 година у енглеској историји као прва и најочуванија тврђава. Данас је ризница у којој се чува краљевско благо. Но, оно није одувек било тамо. Након убиства Чарлса I 1649. године Парламент је донео одлуку да се све краљевско благо, чувано до тада у Вестминстерској опатији, пренесе у Тауер, с тим да се неки предмети претопе у новац а драго камење прода. Одлука није

Круна светог Едварда

Британска краљевска круна

до краја спроведена и тако су сачуване драгоцености од изузетне важности, али у нешто другачијем облику. Међу њима су круна Св. Едварда и мач краља Џорџа IV.

Од краљевског блага у Тауеру посебну пажњу привлачи круна Елизабете II. Направљена је за крунисање краљице Викторије 1837. године и до сада је прерађивана два пута. Најпре 1937, када је крунисан Џорџ VI, а затим 1953. када је крунисана краљица Елизабета II. Тада је круни смањена висина и дат данашњи облик. Начињена је од злата и 2800 дијаманата. Ту је и драго камење чувено по својој историјској прошлости и великој вредности.

На самом врху круне је малтешки крст у чијем је средишту сафир скинут с прстена Едварда Светог. Испод кугле, опточене дијамантима и смештене на средини крста чије стране чине горњи део круне, стављена су четири велика и веома стара бисера узета или из пара минђуша краљице Елизабете I или из минђуша које су припадале кћерки краља Џејмса I.

Круна краљице Викторије имала је само три бисера, четврти је накнадно додат. Претпоставља се да су припадали чувеној колекцији Хановерских бисера која има занимљиву историју. Најпре је била власништво папе Клемента VII који ју је поклонио својој нећаки краљици Катарини Медичи. Она је бисере на дан венчања свога сина 1559. године дала снаси Мери, краљици Шкотске.

Колекција се састојала од двадесет и пет бисера сложених у шест редова. Огрлица је имала и наставак од седам највећих бисера за које се претпоставља да су коришћени за прављење минђуша и брошева. Француски амбасадор Де ла Форет, који их је видео на дан венчања, описује их као „велике морске орашчиће".

Када је погубљена краљица Мери, Елизабета I је откупила бисере, а касније их је

Краљевско жезло и скиптар

присвојио краљ Џејмс I и поклонио их својој кћерки Елизабети. После Елизабетине смрти припали су њеној кћерки Софији, а касније их је наследио Софијин син краљ Џорџ I. Удајом за краља Џорџа I краљица-мајка добила је бисере и од њих, за кћерку Елизабету II и себе, направила огрлице.

У средини малтешког крста, у доњем предњем делу круне, изнад дијаманта званог Друга афричка звезда, смештен је Црни принчев рубин, полудраги камен. После бурне историје нашао се на круни краљице Елизабете II.

Највреднији камен у круни је Друга афричка звезда, по величини други дијамант у свету. Има 317 карата. Један је од девет великих дијаманата направљених од чувеног дијаманта Калинан.

Калинан је нађен у главном руднику дијаманата у Јужној Африци 1905. године. Надзорник рудника Фредерик Велс предао је дијамант јужноафричкој влади а ова га је, 1907. године, поклонила краљу Едварду VII за његов 66. рођендан. Дијамант је имао вредност од 3.106 карата. Исечен је у девет великих и деведесет и шест мањих дијаманата. Остатак необрађеног дијаманта чува се у Тауеру. Прва афричка звезда, највећи дијамант на свету, има 530 карата и уграђена је у главу краљевског жезла које данас припада краљици Елизабети II.

Дијаманти Прва и Друга афричка звезда могу да се носе и као брош.

На доњем делу круне, позади, налази се сафир Стјуарт који има вредност од 104 карата. Његова историја пре краља Чарлса II није баш јасна. Претпоставља се да је био на круни шкотског краља којом је 1214. године крунисан краљ Александар II и да је допао у руке краљу Едварду I. Сафир је, као поклон Едварда III, враћен шкотском краљу Дејвиду II. Након тога припао је династији Стјуарт. Енглеску је напустио с краљем Џејмсом II 1688. године, а враћен после смрти последњег Стјуарта – Хенрија, кардинала из Јорка, 1807. године. Најпре је био уграђен на место где се данас налази дијамант Друга афричка звезда, а касније стављен позади.

Ова круна јединствене лепоте и непроцењиве вредности има, дакле, и изузетно занимљиву и бурну прошлост.

В. Мушкатело

КОХИНОР – СВЕТЛЕЋЕ БРДО

Легенда каже да је дијамант Кохинор стар око 3000 година и да је сваком мушкарцу који га је поседовао доносио несрећу. Данас се налази на круни краљице Елизабете – краљице мајке

Круна краљице Елизабете, краљице мајке

Круна краљице Елизабете – краљице мајке – једна је од најнеобичнијих и једина која је направљена од платине, године 1937. Горњи део круне може да се скине, а доњи се онда носи као капа. Баснословно је вредна због дијаманта Кохинор (брег светлости) који је уграђен у средиште малтешког крста на предњем делу.

Легенда о Кохинору враћа нас око 3000 година у прошлост и каже да је то најстарији дијамант који је икада нађен. Међутим, много је вероватније да његова историја почиње у 17. веку. Пронађен је 1655. године код Колар рудника у Голконди, једном од региона Индије. Дијамант је поклоњен шаху Џохану од Шађанабада и тамо је остао до 1739. године када је пренесен у Исфахан у Персији. Након низа година дијамант је из северне Персије преко Авганистана враћен поново у Индију. Када је Велика Британија 1849. године припојила Панџаб, јужноиндијска компанија је 1850. дијамант поклонила краљици Викторији.

Првобитна вредност дијаманта била је 787 карата. Међутим, после бездушног брушења венецијанског мајстора Хортензија Борџије тежио је свега 280 карата. Процену вредности дао је Жан Батист-Тавернје 1665. године. Претпоставља се да је негде поново брушен јер када је стигао у Енглеску тежио је свега 186 карата.

Краљица Викторија поклонила је дијамант свом саветнику принцу Алберту. Принцу се није допао облик па је дијамант дао на поновно брушење и тада је претворен у брилијант. Данас Кохинор тежи свега 106 карата.

КАД УДАРЕ БАРО И МАРО

МЕРАЧИ (јавног) ВРЕМЕНА

Већ трећу генерацију, преко 120 година, породица дубровачких сајџија Красовац једина уме да брине о сату на Градском звонику. А он је, врло звучно, вековима обавештавао људе о времену

Над камена здања рукописана још у средњем веку поноћ и данас стиже са Градског звоника. Дванаест је ури. Уздрхте тада и четири велике куле на крајњим тачкама старог дубровачког града – округла Минчета на северозападу. Ревелин на истоку, Свети Иван изнад луке и елегантни Бокар на југозападној страни. Утихну кораци беличастом калдрмом Страдуна. Плаце, рећи ће стари госпари. Јер, Страдун је погрдно име и у преводу означава Уличетину, а наденули су га завидни Млечани, они исти који су тврдили да је Дубровник „мајмун" Венеције. Није него!

У столећима мереној историји Дубровника поноћ никада није тако дуго трајала. Звоно се огласило и тринаести, четрнаести, петнаести пут... И тако четиристо пута. Упалила су се већ погашена светла на оближњим прозорима, сањиве главе немо зурile према у мрак загњуреном сату на Градском звонику. Да метални звук не најављује какву несрећу?!

У међувремену, у стану месног сајџије – урара Тончија Красовца телефон је бесомучно звонио. Укућани су, извињавајући се, обавештавали узнемирене суграђане да је барба Тончи већ пожурио на звоник, да види шта је с тим ђав'лом, да га некако примири.

– Збило се то пре неколико година, кад је сат само једном откад ја памтим изневерио – прича данас у својој малој радњи, одмах уз цркву Светог Влаха, сајџија Тончи Красовац. – Тада је једна од многих полуга на звонику једноставно испала и сат је одзвонио тачно 400 пута, колико је тегу требало да се спусти до пода. То се никада пре није десило те отуд и разумљиво узбуђење грађана...

Старији од венецијанских

Загледан у старе сатне механизме на свом радном столу – муштерије с дигиталним часовницима не прима – шездесетпетогодишњи Тончи Красовац каже:

– Ја сам трећа генерација урара из породице Красовац која искључиво брине о сату на Градском звонику, некој врсти заштитног знака овог нашег прелепог града. Прво је мој ноно Фране стигао у Дубровник и ту остао. С властима се споразумео да брине о сату. Онда је то, кад га је време сустигло, препустио свом сину а мом оцу Франи. А одмах после последњег рата мој је посао да својим суграђанима омогућим да, и кад не виде сат, по звуку знају колико је ура. Не знам ко ће о њему бригат' након мене, знам само да неће нико из породице Красовац. Нико од моје деце није желео у урare... А време ће се и после мене мерити.

Тончи Красовац се већ деценијама, данонoћно, стара о исправности највећег и најважнијег дубровачког сата.

Тончи Красовац има, на изглед, једноставан задатак: сат на Градском звонику не сме да стане. То подразумева стално одржавање и свакодневно навијање. Јер, овај механички сат из италијанске вароши Пескаре, мада потиче с почетка нашег века, захтева и те какву физичку снагу оног ко брине о њему. Неопходно је, наиме, да се сваког другог дана кључ окрене равно 400 пута.

– Већ неколико година навијам га сваког дана. Лакше ми је да га одједном окренем двеста пута јер за подизање три тега ваља запети. Само онај најтежи има 196 килограма, онај што покреће зеленце.

А зеленци су заправо два бронзана војника одевена у римску одору, са шлемом на глави. Имају и своја имена. Баро и Маро, два стара дубровачка имена. Зашто зеленци?! Војници чији је задатак да у одређеним временским размацима ударају о звоно направљени су од бронзе. С обзиром да бронза временом добије зелену патину, отуд им и назив – зеленци. Ови дубровачки, тврди Красовац, старији су пола века од много чувенијих венецијанских морија.

Подразумева се да Тончи Красовац не може ван Дубровника дуже од једног дана. Контролор (јавног) времена нема времена за себе. Срећом, сат је прилично послушан, ретко се догоди неки озбиљнији квар. Не бар у последње време, посебно од 1985. када је због обнављања зграде звоника, Тончи Красовац имао прилику да раскопи цео сатни механизам и дотера га.

Звоник са сатним механизмом сведок је најлепших страница из историје овог

дворског града. Откуцао је, на свој начин, и два златна столећа Дубровника, од пада Цариграда 1453. до великог разорног земљотреса 1667. Издржао је потрес – који је по једнима однео 2.000 живота, по другима чак 4.000 – али су тада уз њега подигнуте нове зграде, учврстиле га.

Штедљивост и на двору

Звоно је и даље мерило време, а на себи је до данашњих дана сачувало запис који је излио знаменити Иван Рабљанин 1506, а у преводу са латинског гласи: „Као што Сунце својим кретањем обилазећи високи небески свод означава становницима Земље вријеме које протиче, тако ја својим ударцима одбројавајући сатове позивам грађане ноћу на починак а дању на посао на част и славу светог Влахе. Сали побожни Батиста године спаса 1506".

Да су стари Дубровчани били више него штедљиви – можда су због тога њихови кнежеви владали само по месец дана и боравили у двору у којем се уједно налазила и тамница – сведочи и овај Градски звоник, односно сатни механизам на њему. Наиме, желећи да време мери на нови начин (сат са 12 уместо дотадашња 24 подеока), Дубровник је свом славном сугрђанину Руђеру Бошковићу, који је у то време боравио у Паризу, понудио 500 венецијанских шкуда да набави модеран часовник. Нико у Француској за те новце није хтео да се прихвати посла.

Тада су се мудри, али и шкрти Дубровчани осврнули око себе и досетили да у њиховом граду живи паметан човек именом Паско Балетин. Успели су да овог самоуког фрањевца обрлате да им за само 80 шкуда направи пристојан сат. И направио је, да ради пуних 105 година. Сада се налази у музејском простору у палати Спонза.

Време над Дубровником, и тамо све до Локрума, и даље се мери откуцајима са Градског звоника. Уз помоћ треће генерације овдашњих сајџија Красоваца. Тончи, последњи, већ је у пензији. Верује, вели, да ће ускоро и овде стићи „лектрика". Стиснеш дугме и готово. Звони кад треба. А стара дубровачка пословица, и данас актуелна на многе начине, гласи: „Стави прс' у море, кренуо си у вас свијет!"

Свет је одавно стигао у град под Срђом. Уз звуке, данонoћне, са Градског звоника. И уз бригу генерације Красоваца.

П. Милатовић
Снимио: ***М. Ковач***

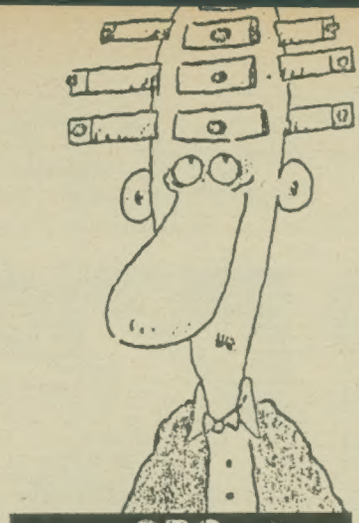

СВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ПЛЕМЕНСКИ ВРАЧ У СПОРТУ

Да олује и кише не би омеле одржавање великог отвореног шампионата Малезије у голфу, који је требало да се одржи у Куала Лумпуру, малезијска федерација за голф упослила је једног познатог племенског врача да растерује облаке.

Мора се признати да је чаробњак добро обавио свој посао: мада су у току четири дана, колико је трајало првенство, многе делове града погађали пљускови, па и праве провале облака, тамо где су се одржавала такмичења није пала ниједна једина кап кише.

КАКО ИЗБЕЋИ БОЛЕСТ И СМРТ

Хоће ли се неко разболети од рака или неког срчаног обољења, може се открити на време ако се проучи личност пацијента. И још више од тога – уз помоћ психотерапије могуће је поставити брану болести. Јер, доказано је да депресивно расположење и осећање безнађа врло често претходе појави рака, а непријатељско расположење и агресивност срчаним обољењима.

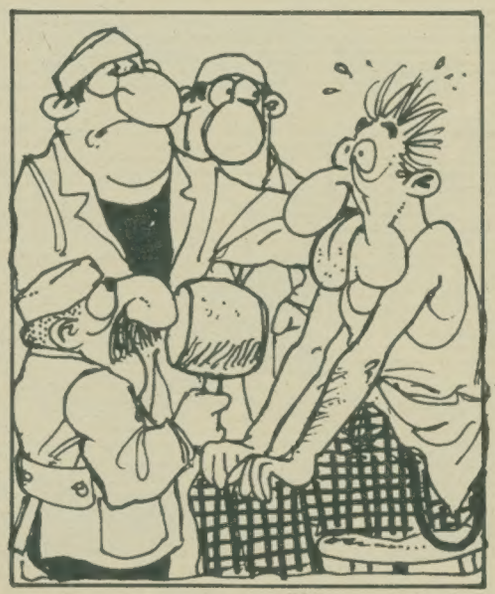

На основу ових посматрања група америчких истраживача спровела је пре 13 година посебну анкету са циљем да открију могуће жртве. Данас ти исти научници тврде да помоћу психотерапије ризик може знатно да се смањи. Контролно испитивање спроведено ове године показало је да је од 50 људи који су препознати као кандидати за рак њих 45 било живо и након 13 година, док је у исто време међу онима који се нису лечили код психотерапеута од 50 остало – 19.

ПРОБАЈТЕ И САМИ

Сви мушкарци из индијске породице Витала баве си истим, крајње необичним послом: стенографишу трчећи! Њихове услуге користе делхијски бизнисмени чије је време тако драгоцено да не желе да изгубе ни тренутка, чак и док рано изјутра џогирају. Док трче, они диктирају пословна писма, извештаје, састављају говоре...

Још једна занимљивост: хонорар се не одређује према дужини забележеног текста, већ према претрчаној километражи. Јер:

– Много је теже трчати него писати – каже један од стенографа маратонаца из породице Витала, тридесетпетогодишњи Бад.

БОЦА У КАКТУСУ

Пима Индијанци који су пре доласка Европљана настањивали сушне пределе на југозападу САД никада нису морали да брину у чему ће понети воду кад крену на пут преко пустиње. Они су боце једноставно налазили у природи и то у великим сагуаро кактусима. Свакако, боце не расту на кактусу, али зато у њему настају. Јер, кад пустињски гила детлић у сагуару издуби гнездо, биљка удубљење облаже нарочитим слојем чији је састав сличан плути. Ова боца на биљци остаје и када птица напусти гнездо. Довољно ју је само пажљиво извући и спремна је за употребу.

ВеМ

Илустровао: Зоран Петканић Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

...КЋЕРКА ЈЕ ПРЕ НЕКИ ДАН БИЛА У НОВИНАМА ЈЕР ЈЕ ПОБЕДИЛА У ТАКМИЧЕЊУ ЗА НАЈБОЉЕ УРЕЂЕН ПРОЗОР У КРАЈУ, И РЕКЛА...
10-7
© 1990 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

АМАДЕУС ЧУДО ОД ПРОФИТА

1991. БИЋЕ МОЦАРТОВА ГОДИНА

Анђео на споменику великом композитору као да се и сам пита где, у ствари, лежи Моцарт?

Композитор коме кости леже на необележеном месту сиротињског гробља данас је златна кока и сан снова за сваког ко се бави тржиштем и маркетингом

Ово је катедрала Светог Стефана у којој је на дан Моцартове смрти само неколицина пријатеља одслушала скромно опело, а ове године биће одржан величанствени – Моцартов Реквијем

Да ли знате презиме славне личности чије је име Joanes Krizostomus Volfgang Gotlib? Веровали или не, то је цело и право име – Моцарта. Прва два, на нашем језику Јован Златоусти, добио је по дану у који се родио, оно треће, Волфганг, сви добро знамо, док је четврто, Готлиб, сам Моцарт превео на латински – Амадеус – и тако га целог живота користио.

О Моцарту ће целе 1991. бити много говора пошто у њој „пада" округло двестота годишњица од смрти славног композитора. Па као што је главни догађај 1989. била прослава два века од Француске револуције, а 1992. то ће бити пет векова од Колумбовог открића Америке, тако је догађај који ће ове године све друге вероватно бацити у засенак – Моцартова прослава. Кратко речено, биће то Моцартова година, за коју се западни (тржишни) свет увелико припремао и најављивао је – већ годинама.

Европа, а нарочито они њени делови које је Моцарт још као чудо од детета обилазио и одушевљавао својим непоновљивим талентом, припремила је богату прославу. Наравно, о уметности је реч, али у изгледу је астрономска зарада.

Папир вреднији од злата

Да парадокс буде већи, сам Моцарт умро је у таквој беди да су његово тело бечки гробари сахранили заједно са још четворицом несрећника у заједничку раку на сиротињском гробљу Светог Марка, па тако свет не зна ни тачно место где леже кости великог композитора. А пре три године рукопис његових девет симфонија постигао је на аукцији у Сотбију цену која још није превазиђена: 2.585.000 фунти! Поређења ради, изванредно Страдиваријусово чело на којем данас свира Мстислав Ростропович процењује се на два милиона долара што је, дакле, готово упола мање од папира исписаних Моцартовом руком.

Занимљиво је да је Моцартова слава прошла брзо после његове смрти, па је требало више од сто година да његова музика опет почне да „улази у моду". Његов родни Салцбург оклевао је пола столећа док је подигао споменик том свом највећем сину, а фестивал који је данас чувен у целом свету „устаљио" се тамо тек од 1920. године и то само због залагања Рихарда Штрауса.

Од тада је прво подигнута зграда Опере, а град је, мало-помало, постао „Моцартов град". Мит се родио и, њему захваљујући, од неразвијене аустријске паланке порастао у економско чудо од успеха. Јер, у елитни Моцартов фестивал који ће 1991. бити свечанији него икад, посетиоце мами све у знаку композитора – од његове преуређене родне куће, до „Моцартових" јела и посластица по ресторанима и кафеима, све до мајица с његовим ликом, Моцарт-кугли, разгледница, чак и помало морбидног сувенира у виду његове посмртне маске у свим величинама (и ценама)!

Цео Салцбург је у знаку Моцарта: од Моцарт-кугли, чоколада и сваковрсних посластица, све до уличног сликара који на плочнику уновчује своју вештину

Премијера у џунгли

Слично је и у Бечу који, ето, својевремено није имао слуха ни да му обележи гроб, а сада ће на дан његове смрти, 5. децембра, држати у катедрали Светог Стефана свечани Реквијем – наравно, самога Моцарта. Ту су, разуме се, и најразноврсније приредбе и атракције, од крстарења Дунавом названог „Моцарт за децу" све до копија Моцартове перике које се продају на сваком углу.

Све у свему, Моцарт је постао „маркетиншки сан" свих који се баве уновчавањем.

њем добрих идеја: од Јапана до Енглеске нема иоле боље фирме која у своје рекламне поруке није уградила нешто од Моцартовог „имиџа". Чак је и „Бритиш гес", предузеће за промет бутан-гаса(!), смислило слоган с Моцартовим именом за ову годину.

Моцартовој тржишној популарности и зарадама у вези с њом најбољи пут је утро филм Милоша Формана „Амадеус", захваљујући коме је композиторово име постало блиско најширим масама на свих пет континената, а то су силни потрошачи, зар не? Па нису ли на све стране никли кафићи „Амадеус", да не спомињемо ситнице за свакодневну употребу!

Можда су највећи бизнис намењен овако припремљеном тржишту ипак плоче и касете. Најугледније куће побринуле су се да ову годину почну примамљивим издањима. Тако „Филипс" лансира Моцартова сабрана дела на 180 компакт-плоча – издање за које је потребно око два метра полице иако су дискови данас најрационалнији. Не треба се чудити пошто је после Моцарта остало преко шест стотина дела! „Филипсово" издање кошта око 1.600 фунти. Али, за десети део те цене „Дека" је обезбедила одабрана дела на двадесет дискова, а ту је и „Сто Моцартових мелодија" у издању „Сонија".

Разуме се, ни телевизија није седела скрштених руку. У овој години вртеће се небројено филмованих Моцартових опера, што ће, опет, потпирити ионако огромну потражњу за свим што је у знаку Моцарта, макар то биле чоколадне посластице разних облика, календари, оловке, упаљачи и остале ситнице.

Све то проћи ће као свака мода, али Моцартова музика остаје за вечита времена. Ипак, овогодишњу сјајну прилику искористио је и угледни издавач нота „Беренрајтер" који је штампао издања свих 626 дела, а цена је 750 фунти.

На крају и један куриозитет. Међу оно мало Моцартових нота које још нико на свету није чуо у ова два протекла века налазе се две опере приписане њему: „У краљевству Амазоније" и „Кутија за накит". Светска премијера прве опере одржаће се „на лицу места", то јест у срцу Амазоније! Биће то у недавно обновљеној Опери у Манаусу, марта месеца.

М. К.

„ЖИВИ ВИДЕО" ИЛИ УЛАЗАК У КОМП

НА КРИЛИМА МАШТЕ

Познаваоци кажу да ће нови доживљај стварности сасвим сигурно надмашити проналазак телевизије

Потребно је да проведете само неколико минута уз „епл" компјутер – тек толико да навучете рукавице са сензорима и да ставите наочари са минијатурним видео екранима, па да се винете у плаветнило неба. Ако се збуните и не почнете одмах да контролишете своје покрете, може вам се догодити да ударите о зид димњака кроз који летите попут неког духа – лако као да сте у бестежинском стању.

Тачкасти пацијент

У свету компјутера, заправо, и нема силе Земљине теже, па се и димњак с лакоћом повија и криви подсећајући на торањ у Пизи... Као избачени из топа излетећете кроз отвор на врху обавијени димом који више подсећа на прашину од злата него на сумпорна испарења. Тако улазите у нови „стварни свет" компјутерског мага из Калифорније Џерома Ланијера, познатог по проналаску слушалица које виде и рукавица које читају. Ова два изума и компјутерски језик „боди илектрик", који је такође дело овог двадесетдеветогодишњег генија, пружају нам прилику да кроз екран продремо директно у силиконски чип и да се мало поиграмо или бар да се провозамо на флопи диску. На енглеском се то зове „virtual reality" – нешто као друга стварност.

Систем о коме је реч подразумева претварање звука из слушалице у слику. При том магнетска поља прате покрете главе и очију и према њима прилагођавају ту слику, док рукавице, уз помоћ мреже оптичких нити, бележе покрете руку пратећи истовремено њихову снагу и правац.

Идеја и није сасвим нова, као ни сам проналазак. Сличну технологију NASA одавно користи за тренинг астронаута који се припремају за шетње свемиром. Архитекте својим клијентима на овај начин симулирају обилазак објеката који тек треба да буду изграђени, а хирурзи изводе „праве" операције над пацијентима који то нису.

Међутим, технологија усавршена у Калифорнији има, кажу, безграничне могућности.

Међу њеним бројним поклоницима су и Питер Габријел и Брајан Ино који увелико раде на уклапању ове технологије у музичке представе уживо и верују да ће у следећем веку то бити најомиљенија забава и нов начин општења међу људима.

Ова опрема тренутно кошта 250.000 долара, али Ланијер обећава да ће учинити све како би била доступна свачијем џепу. Нада се да ће уз помоћ чувене њујоршке фирме за производњу играчака „Age" (Еју) и компјутерске оп-

БЕТМЕНЕ, УСВОЈИ МЕ!

Већина просечних малишана у Великој Британији пусје у сласт, буљи у телевизију бар три сата дневно и више се диви јунацима из цртаних филмова и стрипова, поп и рок звездама и нарочито Бетмену него сопственим родитељима.

Те исте родитеље болно је изненадило и то што само двадесет четири одсто клинаца млађих од пет година сматра своју породицу најбољом на свету.

Ништа чудно ако се узме у обзир друго слично истраживање које је лепо допунило слику савремене породице на Британским острвима. Досад се веровало да је породично окупљање за трпезом прави призор идиличне среће, а испало је сасвим обрнуто – то је идеална прилика и место за расправе и свађе.

Чак седамдесет од двеста анкетираних жена сматра да се заједнички ручак или вечера зачас претварају у љути двобој супружника, нарочито оних с децом млађом од две године. Ово се тумачи садашњим начином живота када је заједнички обед готово једина прилика да се нервозни чланови породице окупе и проћаскају.

За утеху: петина малих Енглеза млађих од две године уме сасвим лепо да укључи видео рикордер и из света стварности пређе у свет филма. ■

реме „Silicon Valley" (Силикон велеи) успети да на тржиште избаци ову технологију, далеко утицајнију и занимљивију од садашње телевизије. Мало бољи познаваоци тврде да ће до краја века већина домаћинстава имати овакав уређај.

Доста тираније!

Фирма „Ејџ" ускоро ће пустити у продају наочари и рукавице помоћу којих ће свако моћи да доживи компјутерски тродимензионални свет. Моћи ће, на пример, да вози тркачки аутомобил и да при том види све око себе, да чује и осети оне који су му за петама, да подигне руку и отвори кров на аутомобилу, и ако угледа хеликоптер из кога неко покушава да га убије, да појури брзином која му је иначе недоступна...

Све је као створено за оне који уживају у акционим филмовима и видео-играма. И док неки тврде да то може да подстакне агресију, Ланијер одговара: „Компјутерски меци су, ипак, безазленији. Доста је било телевизијске пасивне тираније! Подаримо крила нашој машти и нашим стваралачким мислима. Новине, радио и телевизија научили су нас само да примамо и да немамо никакве одговорности. То мора да се промени и мало маште, за почетак, свакако ће добро доћи."

С. И.

ПРИНЦ ЧАРЛС КАО СИМУЛТАНИ ПРЕВОДИЛАЦ

Принц од Велса и британски престолонаследник Чарлс испричао је новинарима о тренутку панике када је требало да послужи као преводилац у разговору између француског председника Митерана и тадашњег немачког канцелара Хелмута Шмита.

За време званичног свечаног ручка лидера Европске заједнице у краљичиној Бакингемској палати у Лондону господин Митеран, који не зна немачки, желео је да проћаска с господином Шмитом, који не зна француски, а ни један ни други не говоре енглески.

У помоћ је позван принц Чарлс који има добро пасивно знање француског и велшког језика а помало разуме немачки и италијански.

„Господин Митеран ме је збунио већ првом реченицом коју је почео са: „Un vieux savant..." (Један стари научник). У мом скромном мозгу дошло је до прекида а у души до панике. „An old soap" (Један стари сапун; у француском се savant – научник и savon – сапун доста слично изговарају) превео сам у себи. „Али, то је бесмислено!" била ми је следећа мисао. После још две реченице господин Митеран је с презрењем дигао руке од мене и потражио стручнијег преводиоца."

Британски принц очигледно има смисла за хумор и на свој рачун. ■

Б. Д.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

ПРИРОДА ЈЕ ТАКО ХТЕЛА

КРЧМА КОД БРАДАТЕ ЖЕНЕ

Ени Џонс Елиот је још одмалена наступала у циркусима и сасвим пристојно уновчавала неслану шалу природе

Због опкладе са једним мештанином Клемантин Деле је престала да се брије и ускоро је њено лице красила лепа кестењаста брада. Њена кћерка Фернанд много је волела да је чупа за велике бркове, а она је упорно одбијала понуде да наступа по циркуским аренама...

Изложба коју су, крајем шездесетих година, у француском месташцу Таон ле Вожу уприличиле месне власти изазвала је велико изненађење код многих посетилаца. Чинило им се да оно што су видели једноставно нико никад није видео, чак ни око камере кроз које су многи фотографи зурили у жену надасве необичног изгледа. И на тренутак зауставили време, у црно-белој техници.

Пред мноштвом изложених фотографија с неверицом су застајали и млађи становници француске вароши. За причу о Жени с брадом из Таон ле Вожа знали су још од малих ногу, из казивања старијих. Али, да је она изгледала управо као на изложеним фотосима, чак ни њихова машта није успевала да досегне.

Својеврсни сведоци о животу и делу Клемантин Деле, „Жене с брадом", били су и времешни житељи овог питомог француског месташца. Причајући о познанству са својом славном суграђанком – тридесет година после њене смрти – путовали су кроз давно прошло време и на свој начин допунили коцкице за мозаик о жени која је својевремено изазвала праву сензацију кад се појавила у Лондону и Паризу.

У свом Таон ле Вожу, који

Јулије Пастране била је славна балерина и о њој је чак снимљен филм „Брадата жена", редитеља Ферерија, и са Ани Жирардо и Угом Тоњацијем у главним улогама

је ретко напуштала, била је обична појава.

Ко је, дакле, била Клемантин Деле која је и тридесет година после смрти успевала да изазове незапамћену љубопитљивост.

Прво су почели бркови

У психолошкој и анатомској студији професора Беријона исписано је, поред осталог, да „Клемантин Деле, рођена Клато, има типично женски укус. Воли да шије, али још више воли да плете, везе и хекла. У томе показује изванредан укус и ретку вештину..." Професор даље бележи да је мадам Деле жена с безмало свим особеностима које има нежнији пол.

Њена усвојена кћерка Фернанд Деле увек радозналим новинарима рекла је ово:

– Не, никад нисам пожелела да мама обрије своју мекану и нежну браду, дугачку тридесет и шест центиметара, која јој је уоквиривала лице и спуштала се до груди као дивна огрлица. Волела сам је такву каква је била, због њене мајчинске нежности, а обожавала ме је како права мајка може да обожава своју кћерку миљеницу...

Фернанд Деле, удата Леклерк, мајка два сина, потом је извукла једну пожутелу свеску. На првој страни био је исписан наслов „Успомене брадате жене из Таон ле Вожа", а испод тога лепим, типично женским рукописом кренула је прича:

„Моје име је Клемантин Клато. Рођена сам 5. марта 1865. у Шамонзеу, удаљеном неколико километара од Епинела, баш преко пута славне опатије Шамонзе коју су утемељили редовници светог Аугустина. Родитељи су ми били сељаци, имала сам брата и сестру. Моје детињство и младост били су помало тужни и испуњени данонoћним радом, као, уосталом, код свих сеоских девојчица. Ипак, пуцала сам од здравља и нисам се плашила рада. Немам, дакле, ништа посебно да испричам о том периоду свог живота.

Записујем своја осећања јер је од једног одређеног тренутка, не могу тачно да се сетим кад је то било, почело да се догађа нешто што је сасвим изменило мој будући живот и умногоме га одвојило од живота других жена. Нарасли су ми бркови и брада! Разлог не знам ни данас, као што никад нису успели да га сазнају ни лекари, без обзира на то што су многи познати специјалисти упорно покушавали да одгонетну мој случај.

Памтим да су ми се већ у осамнаестој години изнад горње усне појавиле мекане маље које су љупко потцртавале моју бујну косу и истицале мој тен изразите црнке. У двадесетој години удала сам се за Пола Делеа, пекара... И с мојом брадом десило се исто што и с горњом усном, па сам почела редовно да се бријем. Нисам ни помишљала да је моја битка узалудна и унапред изгубљена. Како сам могла и да замислим да једно типично мушко обележје може да краси моје лице, кад сам се осећала и била потпуна жена и супруга."

Огледалце, огледалце...

Схвативши узалудност битке против маља које је сваког јутра посматрала у огледалу, Клемантин Деле је одлучила да се покори природи. У томе јој је поприлично помогао један мештанин. Опкладила се са њим да се више неће бријати и ускоро је улицама Таона прошетала са својом лепом кестењастом и коврџавом брадом. Сугрђани су, у почетку, били згранути брадатом особом која хода у хаљини, с дамским шеширом и обавезним крином у њему и мајушним цветним сунцобраном.

Кад је већ природа тако хтела, мадам Деле одлучила је да то и искористи. Уз сагласност свог мужа Пола, изменила је назив њихове кафане и назвала је „Крчма код брадате жене". У Таон ле Вож похрлили су знатижељници из свих крајева Француске, посебно кад је Клемантин Деле одлучила да одштампа на хиљаде разгледница са својим ликом. Брадата жена се врло брзо обогатила што јој је, по сведочењу блиских пријатеља, помогло да годинама брине о лечењу свог парализованог мужа.

Пошто није имала своје деце, усвојила је најмлађе од петоро брачног пара Пети, вредних али сиромашних сељака из околине Таона. Због поћерке Фернанде чак је прекршила правила да нигде и никада неће наступити по циркуским аренама, па је стигла у лондонску Олимпију и париски Мерињи. Одбила је да оде преко Океана, у Америку, за тада баснословни хонорар од три милиона франака.

Приче о не баш сасвим нормалном понашању Жене с брадом, које су понегде изговаране полушапатом, најоштрије оповргава управо њена усвојеница Фернанд. И то овим речима:

– Иако није могла да има своје деце, мама је била права жена. То могу да потврдим баш ја која знам све о њој! Била је жена све до шездесете године кад се разболела и кад је њено већ отежало тело захватила артериосклероза, имала је тада 102 килограма. И то је био почетак њеног краја. Умрла је у седамдесет четвртој години, 10. априла 1939...

МОЈА МАЛА КОЗА

Клементин Деле није једина позната Жена с брадом. Историја која је себи ставила у задатак да се бави бележењем, ретко и тумачењем, природних феномена оставила је данашњим читаоцима прилично дугачак списак жена које су биле принуђене да негују своје браде.

На поменутој изложби у Таон-ле-Вожу организатори су целу једну просторију посветили „другим" брадатим женама. Са све фотографијама и цртежима. Посетиоци су могли да се упознају са ликом, делимично и са делом, брадате Горгоне из старе Грчке, Астратом с брадом старих Римљана, Женом с брадом из нирнбершких хроника из 1493, чак и светицом Вигефортом која се поштује у цркви Св. Стефана у Бувису. Легенда о њој каже да је прогонио неки манијак и у тренутку кад је се готово докопао, божја милост јој је подарила браду. Занимљиво је да у многим крајевима Европе од давнина поштују светице с брадом.

Без светачког ореола било је, разуме се, много више жена с брадом. У ову групу свакако спада и длакава девојка из породице Амбрас-Тирол (16. век), Барбара Урслерин, длакава музичарка, рођена 18. фебруара 1633. у Аугсбургу; Розина Маргарет Милерин (Дрезден, 1663–1762); Елен Антонија из Лијежа коју је муж, у 16. веку, звао „моја мала коза"; Францускиња Марија Магдалена Лефор (1799–1864); Виола из Пенсилваније, умрла 1844, пошто се удала и имала два сина; госпођа Тејлор, рођена 1832. у Линколну (САД), звана „жена с белом брадом". И Италијани у овом колоплету имају своје представнице: прва је Алберта Акарија, рођена у Тунису 1863. (од родитеља Италијана који су имали петнаест синова), родила је два сина; друга је Ђулија Пастрана, рођена 1835. у Мексику, славна балерина која је инспирисала редитеља Ферерија за његов филм „Брадата жена" у коме су главне улоге тумачили Ани Жирардо и Уго Тоњаци...

Легенда о Клемантин Деле, Жени с брадом, и данас траје. Једна улица у Таон ле Вожу носи њено име, а многи знатижељници и даље обавезно свраћају у Крчму код брадате жене. Власник, истина, не носи браду, али се зато с мноштва фотографија окачених о све зидове кафане и даље смешка Жена с брадом.

П. М.

ДАН КОЈИ ЈЕ ЛЕПО ПОЧЕО

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Цела десна страна тела била ми је прекривена зољама. Покушавао сам да их скинем, али ако би нека и пала, одмах би је заменила друга. На хиљаде их је зујало око мене

Четрнаести август прошле године био је један од оних врелих дана кад се с нежњом очекује вечерња свежина. Већина мојих комшија завукла се у хладовину или спустила на Дунав, само мени неки ђаво није дао мира. Баш те недеље решио сам да урадим гомилу ствари, између осталог и да покосим траву око цвећа. Остало ми је још само то парче, цео плац уз викенд-кућу био је већ уредно покошен. Што нико паметан не коси усред дана, још мање на температури од 36^0 С, није ми сметало. Још мање то што сам на себи имао само купаће гаћице. А ја сам рођен на селу и добро знам да се то не ради. Не мотају се по трави само безазлене буба-маре.

Жари, а није коприва!

Било је тачно пола дванаест кад сам почео да косим. Замахнуо сам једном, други пут, трећи и баш тада осетио како ме нешто жари по ногама. Коприва, помислио сам. Само како да ме жари по бутини, трава није била тако висока? Погледао сам и имао шта да видим; цела десна нога, груди, десна рука и врат били су ми прекривени зољама, једном врстом оса. Покушао сам да их скинем руками, није вредело. Ако би нека и пала, одмах би је заменила друга, на хиљаде их је зујало око мене.

– Људи, помагајте? – дрекнуо сам из свег гласа и стуштио се према кући јер су тамо, на тераси, седели мој пријатељ Милован и комшија Небојша.

– Шта је? – повикао је Милован. Згрануо се

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО

ВЕСТ ИЗ КОШМАРА

Двадесет шести август 1883. био је изузетно напоран дан за Едварда Самсона, новинара из Бостона, у Сједињеним Америчким Државама. Толико је радио да није стигао ни да оде кући на починак већ је уморан заспао у редакцији... Касно у ноћ пробудио се веома узнемирен после сна у коме је видео људе како избезумљено трче ка мору да би се спасли лаве. Кључала је из пробуђеног вулкана и приближавала им се невероватном брзином, док су бродови на пучини нестајали у џиновским таласима. „Чуо је" и страшну експлозију од које је читаво острво постало велика буктиња...

Сан је био веома сликовит, а утисак толико снажан да је Самсон све то ставио на папир и тек онда кренуо кући.

Када се ујутро појавио Самсонов уредник и на његовом писаћем столу угледао текст, поверовао је да се ради о истинитом догађају и не проверавајући ништа дао га брже-боље на штампање. Вест је била у новинама кад је Самсон објаснио уреднику да је то, у ствари, његов сан и ништа друго.

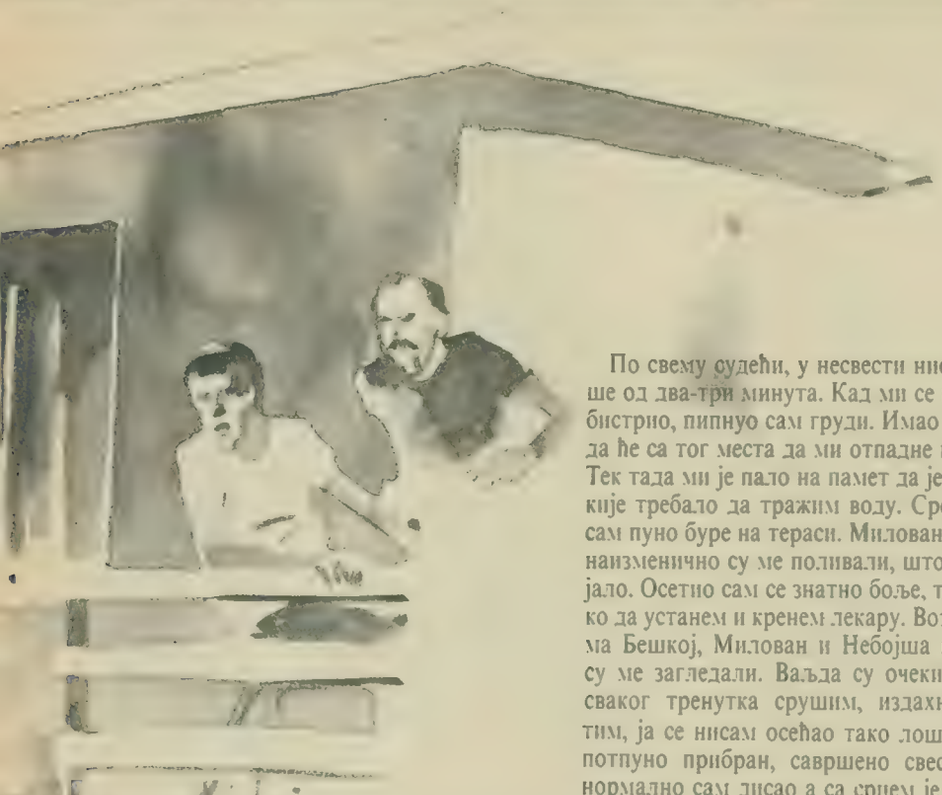

Кад ме је видео, онако у трку, са роjем који ме је пратио.

Не знам колико је времена требало да отерамо и последњу зољу са мог тела. На то да људи умиру и од два-три уједа много „безазленије" пчеле у том тренутку нисам мислио. Једино ми је било у памети како да ублажим све страшније жарење: А кад човека, тако изненада, снађе нека невоља, често направи грешку. Тако је било и са мном. Уместо воде, затражио сам ракију. И сами збуњени Милован и Небојша нису много размишљали, него су ме добро истрљали њоме. Осетио сам како колена почињу да ми клецају а светлаци лебде пред очима.

– Онесвестићу се – рекао сам. Не знам како сам успео да се докопам кауча у кухињи. Тада сам утонуо у мрак.

По свему судећи, у несвести нисам био више од два-три минута. Кад ми се поглед разбистрио, пипнуо сам груди. Имао сам утисак да ће са тог места да ми отпадне парче меса. Тек тада ми је пало на памет да је уместо ракије требало да тражим воду. Срећом, имао сам пуно буре на тераси. Милован и Небојша наизменично су ме поливали, што ми је пријало. Осетио сам се знатно боље, таман толико да устанем и кренем лекару. Возећи се према Бешкој, Милован и Небојша непрестано су ме загледали. Ваљда су очекивали да се сваког тренутка срушим, издахнем. Међутим, ја се нисам осећао тако лоше. Био сам потпуно прибран, савршено свестан свега, нормално сам дисао а са срцем је било у реду.

Ништа ми не фали

Докторка у амбуланти гледала је у мене као у приказу: било је заиста невероватно да човек кога је уболо преко 100 зоља изгледа као да му ништа не фали. За сваки случај дала ми је инјекцију у бутину и вену и послала ме на кожно одељење новосадске болнице. Ни лекар који ме је тамо примио није био мање запрепашћен, тим пре што је непосредно пре мене имао пацијента кога је пчела убола у чело и са којим је било прилично мука. И он ми је дао инјекцију и хтео да ме задржи у болници. Нисам пристао. Каква болница кад ми је кућа остала отворена? Вратио сам се у Крчедин убеђен да је најгоре прошло.

Иако се нисам осећао лоше, помислио сам да ће бити најпаметније да мало одлежим и увече се вратим у Београд. Ништа ме није болело, али сам могао, сасвим тачно, да, и не гледајући, одредим место сваког убода. Почео сам да их бројим и стигао до 74 кад су одједном, почев од лакта десне руке, и то тамо где кожа није била препланула, почеле да ми се појављују модре тачкице. Ширила су се невероватном брзином претварајући се у плаве флеке које су се даље стапале и претварале у реку која је преко груди, баш некако у висини срца, почела да се шири према левој руци.

Река између руку

Ништа ме није болело, ништа жарило, пекло, нисам осећао баш ништа. Само сам, изненађен и први пут тог дана стварно уплашен, зурио у то плавило које се ширило од једне ка другој руци. Стигавши до лакта леве руке, та необична река нагло се зауставила, као по некој команди, и кренула назад. Истим путем. Стигавши до места на коме су се појавиле тачкице, нестала је без трага. Не знам шта се то са мном дешавало, али сигуран сам да ту слику никада нећу заборавити. По грудима, стомаку, леђима, десној руци и нози исте вечери појавиле су ми се флеке пречника 10-20 центиметара. Унутар њих, на месту убода, појавили су се мали пликови, потпуно суви. Избројали смо их преко 100. Ни мој лекар, коме сам се сутрадан обратно, није могао да сакрије запрепашћење: овако нешто и он је видео први пут.

Да ли сам ја заиста медицински феномен, не знам. Сигурно је само то да сам имао невероватну срећу. Можда и због тога што ми ниједна зоља није напала главу, али сигурно и зато што, мимо обичаја викендаша, нисам попио ни гутљај неког алкохола. Да јесам, питање је колико би ми инјекције помогле. И зато бих желео да поручим свим викендашима да, пре него што се маше за чашицу, помисле на то да дан који је лепо почео не мора тако и да се заврши – рекао је на крају Богољуб Бајић, Београђанин о коме се још прича по Крчедину.

О. Вукадиновић

Илустрово: Брана Јовановић

У редакцији је настало право опсадно стање не само због нетачне вести, већ и због чињенице да текст није потпун: недостајали су основни подаци о томе где се то и када догодило. Уследило је дуго већање о томе шта да се ради...

И кад су после неколико дана одлучили да се ипак извине читаоцима, стигла је вест о катастрофалној ерупцији вулкана Кракатау на истоименом острву. Догодила се управо између 26. и 28. августа када је и Самсон имао свој пророчански сан. У тој страшној ерупцији пола вулкана је одлетело у ваздух, а 36.000 људи погинуло или се удавило покушавајући да се домогне западне обале Јаве, острва у непосредној близини Кракатауа.

ЛАЖНИ ЛЕШ ОПТУЖУЈЕ

Полиција у британском градићу Честеру одавно је сумњала да би Питер Рејн-Барт (57 година) могао да објасни нестанак своје жене Малике, која је последњи пут била виђена пре двадесет две године. Али, власти нису имале никакав доказ све до прошлог пролећа, када су радници који су копали у једном тресетишту близу Рејн-Бартове куће открили лобању жене с косом и једном очном јабучицом, још увек очуваном, и жућкастим остацима мозга унутар лобање.

Убеђени да су то Маликини земни остаци, детективи су притегли Питера, који је спремно признао убиство. Према његовој изјави, Малика га је испровоцирала да почини злочин тако што је запретила да ће обелоданити његову хомосексуалност.

Убица је одмах ухапшен и спроведен у затвор. Међутим, месец дана пре судског процеса дошло је до чудног обрта: испитујући лобању, стручњаци са Оксфордског универзитета установили су да је она припадала некој жени која је умрла око 410. године наше ере, док су још Римљани држали под својом влашћу ту област.

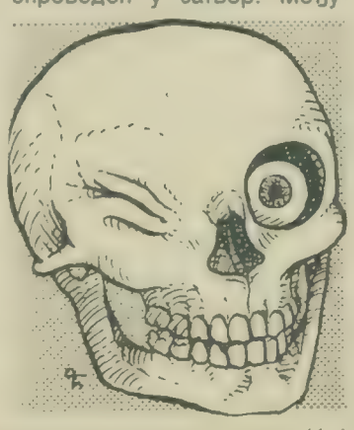

Упркос чињеници да прави леш његове жене никада није био нађен, Питер Рејн-Барт је проглашен кривим због убиства Малике и осуђен на доживотну робију.

„Лобања је била очувана у тресетишту око шеснаест векова и очигледно није имала никакве везе са Маликом Рејн-Барт", објаснио је тужилац Томас суду. „Али, откриће је довело директно до хапшења оптуженог. Била је то врхунска иронија."

Илустрово: Растко Ћирић

ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ

ПАКЛЕНИ НАПАД

II ДЕО

ПИШЕ: ЖАН МИШЕЛ ШАРЛИЈЕ (JEAN MICHEL CHARLIER)
ЦРТА: КОЛИН ВИЛСОН (COLIN WILSON)

САМ ЈЕ ЗАУСТАВИО ВОЗ У ШУМИ...

ГУС, ЗАТВОРИ ПЕЋ И ПРЕКРИЈ ОЧАК МОКРИМ ЧАКОМ, ДА СПРЕЧИМО ВРЦАЊЕ ВАРНИЦА!

ЗАТИМ...

САКРИЈТЕ СЕ! СТИЖУ ЈУЖЊАЦИ!

ВОЗ ПУН ВОЈСКЕ! СИГУРНО ЈЕ ПОСЛАТ ДА НАС ПРЕСРЕТНЕ И ПРЕСЕЧЕ ПУТ!

ВОЗ ЈЕ ПРОШАО МИМО ЊИХ...

УФ! НИСУ ПРИМЕТИЛИ СКРЕТНИЦУ!

ГРЕЈСОНЕ, РАШЧИСТИ ПРУГУ ДА ВРАТИМО ВОЗ НА ПРАВИ КОЛОСЕК!

ПОШАЉИТЕ САМУ СИГНАЛ ДА КРЕНЕ ЧИМ СЕ СНАБДЕ ДРВИМА!

КОНФЕДЕРАЦИ СУ НАСТАВИЛИ ПУТ ОСТАВЉАЈУЋИ ИЗА СЕБЕ ОНЕ КОЈЕ СУ ТРАЖИЛИ...

МАЈОРЕ, СТАЋЕМО У АДВЕРСВИЛУ ДА СЕ РАСПИТАМО О ДРУГОМ ВОЗУ!

НИЈЕ ОН ДАЛЕКО! ПРОШАО ЈЕ РЕЗЕКУ! ЗНАМ ТО ЈЕР СУ ТЕЛЕГРАФСКЕ ВЕЗЕ С ГРАДОМ ПРЕКИНУТЕ!

У ИСТО ВРЕМЕ...
САМ, ИДЕМО НАЗАД!
НЕМА ПРОБЛЕМА, СИНКО! СНАБДЕЛИ СМО СЕ ДРВИМА!
И, ЗА КРАТКО ВРЕМЕ...
СКРЕТНИЦА ЈЕ НАМЕШТЕНА!
ОДЛИЧНО, НАРЕДНИЧЕ! ЕВО, И САМ СТИЖЕ!
ВОЗ СЕ ВРАТИО НА ПРУГУ...
НЕК' СЕ ЉУДИ УКРЦАЈУ, ПОРУЧНИЧЕ!
ВРАТИЋЕ СЕ И БИЋЕ НАМ ЗА ПЕТАМА, ПРЕСЕЦАЈУЋИ НАМ ОДСТУПНИЦУ!
НЕ ЈОШ! ИМА ЈЕДНА СИТНИЦА!
КОНФЕДЕРАЦИ КОЈИ СУ ПРОШЛИ, ВЕЋ ЋЕ У АДВЕРСВИЛУ САЗНАТИ ЗА НАС!
ДОБРО РАЗМИШЉАШ, ДЕЈВИС! ЗАТО ЋЕМО ИХ СЕ ОТАРАСИТИ ОСТАВЉАЈУЋИ СЛОБОДАН ПУТ ИЗА НАС!
ГРЕЈСОНЕ, КАД САМ ПРОЂЕ СКРЕТНИЦУ, ОКРЕНИТЕ ЈЕ ПОНОВО ПРЕМА РУДНИКУ!
?!!?
А ПОСЛЕ ТОГА КАМУФИРАЈТЕ СПОЈ!
И ОШТЕТИТЕ СПОРЕДНУ ПРУГУ НА МИЛУ ОДАВДЕ!

КАД СЕ НЕПРИЈАТЕЛОСКИ ВОЗ ВРАТИ, ПОЈУРИЋЕ ДА НАС СТИГНЕ ДО КИНГСТОНА!
У ТАМИ НЕЋЕ ПРИМЕТИТИ КАМУФЛИРАНУ СКРЕТНИЦУ!
А КАД БУДЕ ПРИМЕТИО, БИЋЕ БЛОКИРАН НА СПОРЕДНОМ КОЛОСЕКУ!
НЕЋЕ СТИЋИ НИ ДА УСКОЧИ, А ВЕЋ ЋЕ БИТИ ЗАРОБЉЕН!
ПОРУЧНИЧЕ, ПРАВИ СТЕ ЗАВО!
ШИНЕ СУ РАЗДВОЈЕНЕ И ИСКОЧИЋЕ ПРИ НАЈМАЊЕМ УДАРУ!
ИДЕМО САД, НАРЕДНИЧЕ!
ОПЕТ СМО ГУБИЛИ ВРЕМЕ!
ТАЧНО! АЛИ НИЈЕ СЕ МОГЛО ДРУГАЧИЈЕ! БАР СМО ОСИГУРАЛИ ЛЕЂА!
А ПРУГА ЋЕ БИТИ СЛОБОДНА, ЗА НАС!
ГРЕЈСОНЕ, ПРЕКИНИТЕ ТЕЛЕГРАФСКЕ ЖИЦЕ!
ШТА!?
ЧЕМУ СВЕ ОВО КАД ЈЕ УЗБУНА ВЕЋ ДАТА!
КАД КОНФЕДЕРАЦИ ОТКРИЈУ ДА СМО ИЗА ЊИХ, НЕЋЕ МОЋИ ДА ОБАВЕСТЕ КИНГСТОН!

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ, СЕВЕРЊАЦИ СУ НАСТАВИЛИ ПУТ КА ЈУГУ...

ИМАМО ЈОШ ОКО ТРИ МИЉЕ ДО КИНГСТОНА!

У КИНГСТОНУ, У ШТАБУ ГЕНЕРАЛА МЕКЛАУГЛИНА...

ЗАМИСЛИМО ДА МАЈОР О БРАЈЕН НЕ СРЕТНЕ ВОЗ СА ЈЕНКИЈИМА!

ТО ЈЕ АПСОЛУТНО НЕМОГУЋЕ! ПРИМИЛИ СМО ТЕЛЕГРАМ!

АЛИ, АКО БИ СЕ ТО И ДЕСИЛО, О БРАЈЕН БИ СЕ ОДМАХ ВРАТИО, А ПРЕ ТОГА ТЕЛЕГРАФИСАО ДА НЕПРИЈАТЕЉСКИ ВОЗ НЕ ПОСТОЈИ!

НИШТА! МОГУ САМО ДА ПРЕТПОСТАВИМ...

ШТА МИСЛИТЕ, СПЕНСЕРЕ?

УКОЛИКО СУ КАБЛОВИ У РЕДУ! УПРАВО ПРОУЧАВАМ КАРТУ!

А ШТА ТО?

ИЗМЕЂУ НАС И АДВЕРСОВИЦА ИМА НЕКОЛИКО СПОРЕДНИХ КОЛОСЕКА КОЈИ ВОДЕ КА РУДНИЦИМА! СЕВЕРЊАЦИ СУ СЕ ТУ МОГЛИ САКРИТИ!

УФ! ТО ЈЕ ПРОКЛЕТО ТАЧНО!

ШТА ПРЕДЛАЖЕТЕ, СПЕНСЕРЕ?

КИНГСТОН ЈЕ ЖЕЛЕЗНИЧКИ ЧВОР! УКОЛИКО САБОТЕРИ СТИГНУ ДОВДЕ, ЛАКО ЋЕМО ИХ ПРОШЕТАТИ ПО ПРУГАМА!

РАЗУМЕО САМ! СКРЕТНИЦОМ ИХ МОЖЕМО УСМЕРИТИ НЕГДЕ ГДЕ ЋЕМО ИХ САЧЕКАТИ! МОЖДА ЋЕ УСКОРО СТИЋИ!

ПОКОРАВАМ СЕ, ГЕНЕРАЛЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ, У КИНГСТОНУ СЕ УВРЗАНО РАДИЛО НА ПРОМЕНИ ПОЛОЖАЈА КОЛОСЕКА...
ЉУДИ КОЈИ СУ БИЛИ ЗАДУЖЕНИ ЗА ОДБРАНУ, ДИГЛИ СУ СЕ ИЗ КРЕВЕТА...
?!
УСТАЈТЕ! ОРУЖЈЕ У РУКЕ, ЛЕНШТИНЕ!
ЕЈ! ЈЕ Л' ТО НЕКА ШАЛА? ТЕК СМО ЛЕГЛИ!
ШТА?
'АЈДЕ, БРЖЕ! БРЖЕ!
ДОК СУ НЕКИ ПОСЛАТИ НА СЕВЕРНИ УЛАЗ У ГРАД, ДОТЛЕ...
ВАС ДВОЈИЦА НА ФЕРГУСОНОВ КРОВ! ДВОЈИЦА НА ВОДОТОРАЊ, А ОСТАЛИ СА МНОМ!
УФ! СЕР!
УБИТЕ!
СВЕ ЈЕ СПРЕМНО, ГЕНЕРАЛЕ! ЉУДИ СУ ИЗА БАРИКАДА, А НЕКИ СУ НА УЛАЗУ, ПА ЋЕ НАМ ЈАВИТИ РАДИ ЛИ СЕ О НЕПРИЈАТЕЉСКОМ ВОЗУ!
ШТА ЈЕ БИЛО, СПЕНСЕРЕ?
БРАВО, СПЕНСЕРЕ! ОВО ЈЕ ОДЛИЧНА ВЕЖБА ЗА НАШЕ МОМКЕ!
ПОЛА САТА КАСНИЈЕ ВОЗ СА БЛУБЕРИЈЕМ И ОСТАЛИМА СЕ ПРИМАКАО ГРАДУ...
ЕВО НАС, МОМЦИ!
... НЕ ЗНАЈУЋИ ДА ИДЕ ПРАВО У КЛОПКУ...
ЕВО ПРВИХ КУЋА!
5

УСПОРИ МАЛО, САМЕ!
СВЕ ЈЕ МИРНО! ГЛУПО ЈЕ ДА ПРОБУДИМО ВОЈНИКЕ!
УСПОРАВАЈУЋИ, ГУБИМО ВРЕМЕ! ШТО ПРЕ ПРОЂЕМО, ПРЕ ЋЕМО СТИЋИ НА ЦИЉ!
СВЕ У СВОЈЕ ВРЕМЕ, ДЕЈВИСЕ! САД ЈЕ АКТУЕЛАН КИНГСТОН!
ЗАТО ВРЕМЕ, У ЈЕДНОМ ОД ВОДОТОРЊЕВА...
РАЗУМЕМ, НАРЕДНИЧЕ!
ГЛЕ, ОВАЈ ВОЗ ЈЕ БЕЗ ИКАКВОГ СВЕТЛА! ТО ЈЕ СИГУРНО ТАЈ! ПОШАЉИ СИГНАЛ, МАЛКОЛМЕ!
МАЛКОЛМ ЈЕ ПОСЛУШАО НАРЕДНИКА...
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЈЕДАН НЕОСВЕТЉЕН ВОЗ ЈЕ УПРАВО СТИГАО У СТАНИЦУ, ГЕНЕРАЛЕ!
БИЛИ СТЕ У ПРАВУ, СПЕНСЕРЕ! НИКО ДА НЕ ГУЦА! НЕКА СЕ ШТО ДУЖЕ ОСЕЋАЈУ СИГУРНИМА!
ОХ!?
НЕ ИДЕМО ПРЕМА ЈУГУ, ПОРУЧНИКЕ! ПОЗНАЈЕМ ДОБРО ОВУ СТАНИЦУ! ЗГРАДЕ КОЈЕ СМО ПРОШЛИ СУ НА ЗАПАДНОЈ СТРАНИ КИНГСТОНА!
ЕТО ЗБОГ ЧЕГА ЈЕ ВИЛО ТОЛИКО СКРЕТНИЦА!
МОЖДА И НИЈЕ ТАКО! ШТА АКО ЈЕ ТО ПРУГА КОЈОМ ТРЕБА ДА ПРОЂЕ ОНАЈ ВОЗ?
У ИСТО ВРЕМЕ, У ВОЗУ...
ШТА ЈЕ БИЛО, ГУСЕ?
?!
ДА НЕ НАГАЂАМО! ТРЕБА ОДМАХ ДА СЕ ВРАТИМО ПРЕ НЕГО ШТО БУДЕМО ПРИКЉЕШТЕНИ!
НЕ! ЧАК ИАКО ЈЕ КЛОПКА! И ПУТ ИЗА НАС ЈЕ СИГУРНО ВЕЋ БЛОКИРАН! ИДЕМО НАПРЕД, САМЕ!

АЛИ ДОКЛЕ? АКО ЈЕ ТАЧНО ОНО ШТО КАЖЕТЕ, ОНДА СМО ИЗГУБЉЕНИ!
ДО СЛЕДЕЋЕГ УКРШТАЊА!
ТУ БЕМО ПОКУШАТИ ДА ИЗАЂЕМО НА ГЛАВНУ ПРУГУ!
МОЖЕМО ОДМАХ! ЕВО СКРЕТНИЦЕ!
ВОЗ ЈЕ НАГЛО ПОЧЕО ДА КОЧИ И ЗАУСТАВИО СЕ УЗ ЗАГЛУШУЈУЋУ БУКУ...
ШКРИИИП!
ОДЛИЧНО, ГРЕЈСОНЕ! ПОВЕДИ ТРОЈИЦУ! ТРЕБА БРЗО РЕАГОВАТИ!
РАЗУМЕМ!
НАРЕДБА ЈЕ ПРИМЉЕНА, И ИЗ ЗГРАДА УЗ ПРУГУ СЕВНУЛА ЈЕ ПАЛБА...
ПУЦАЈ!
ПАМ!
АААХ!
ПАМ! ПАМ!
ПАЗИТЕ ДА НИКО НЕ ИЗАЂЕ!
ДОШЛО ЈЕ ДО ЖЕСТОКЕ БОРБЕ...
САМ ЈЕ БИО СПРЕМАН. ВОЗ ЈЕ ТРЕБАЛО ПОНОВО ДА КРЕНЕ...
БУМ!
БУМ!
ПЕЊИТЕ СЕ! БРЗО!
УХВАТИТЕ МЕ ЗА РУКУ, ПОРУМНИЧЕ!
ПАМ!
ПАМ! ПАМ!
ПАМ!

ХВАЛА, ГУС! ЈА...
ДАМ!
ГУС!
ПОМОЗИ МИ, ПРЕЈСОНЕ!
ИСПРУЖИТЕ ГА НА ПОД!
УФ! ГАДНО ЈЕ РАЊЕН!
НИЈЕ ЈЕДИНИ! МИ СМО ТРОЈИЦУ ОСТАВИЛИ НА ПЛАТФОРМИ!
УПАЛИ СМО У КЛОПКУ! НЕК' ИДУ ДО ЗАВОЛА!
ВЕЋ СУ ТАМО, ДЕЈВИСЕ!
ВОЗ ЈЕ НАСТАВИО СВОЈ ПУТ...
А И МИ СМО, И ТО ОТКАКО ОВАЈ ПРОКЛЕТИ РАТ ТРАЈЕ!
8
НА ПРУЗИ...
СПРЕМНИ СМО, КАПЕТАНЕ!
ЕВО ВОЗА!
НА ЛОКОМОТИВИ...
ОБАВЕСТИТЕ ГЕНЕРАЛА ДА МОЖЕ ДА ЗАТВОРИ КЛОПКУ!
УФ! УФ!
ГОСПОДЕ!

ХЕЈ!
ЗАШТО СТАЈЕШ, САМЕ?
ШКРИИИП!
ПОЂИ ПОЛАКО УНАЗАД! ИМАМО САМО ЈЕДНУ МОГУЋНОСТ!
ОВО ЈЕ КРАЈ ПУТА! ПРУГА ИЗЛАЗИ НА БАРИКАДУ, А МОМЦИ КОЈИ СУ ИЗА НИСУ РАСПОЛОЖЕНИ ЗА ШАЛУ!
МЕЂУТИМ, ИЗА БАРИКАДЕ...
ПА, ГДЕ ЈЕ ТАЈ ВОЗ?
ЗАУСТАВИО СЕ И ВЕРОВАТНО ЈЕНКИЈИ СМИШЉАЈУ КАКО НАЗДОСТОЈАНСТВЕНИЈЕ ДА СЕ ПРЕДАЈУ!
НЕ ГЛЕДАЈТЕ! ВРАЋАЈУ СЕ!
ВОЗНИЦИ СУ ЧЕКАЛИ...
И ЗАИСТА, ВОЗ СЕ ВРАЋАО ПУТЕМ КОЈИМ ЈЕ ДОШАО...
ЧИМ ВАГОНИ УСПОРЕ, ВИ ПОБЕГНИТЕ! ПАЗИТЕ ГДЕ И КАКО ПУЦАТЕ! МОГУ ДА ВАС ИЗНЕНАДЕ!
ЗА ЈЕДАН САТ БЕМО СЕ НАШИ НА ЈУЖНОМ ИЗЛАЗУ ИЗ ГРАДА! КО МОЖЕ, НЕК' УКРАДЕ КОЊА!
ЗАХВАЉУЈУЋИ МРАКУ И НАШИМ УНИФОРМАМА, МОЖЕМО СЕ ПОМЕШАТИ СА ЊИМА!
ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ИДЕ!
РАЗУМЕМО!
НАКОН ТОГА...
ДА ОПРУЖИМО НОГЕ! ОБАВЕСТИТЕ ОНЕ ИЗ ДРУГОГ ВАГОНА!
ЗАШТО ИДЕМО УНАЗАД?
КРЕНИ, САМЕ! САМО ДА ВИДИМО КАКО ЈЕ ГУС!
НА ПЛАТФОРМИ ЛОКОМОТИВЕ...
НЕБЕШ КАСНИЈЕ МОЋИ ДА ИСКОЧИШ!
?!
НЕ! ОВО ЈЕ МОЈА ЛОКОМОТИВА! ТИ НЕ БИ ЗНАО ДА ЈЕ ПОМЕРИШ!
НЕ МОЖЕШ! НЕБЕШ МЕ УБЕДИТИ!

ЈА САМ ГОТОВ! НЕМОЈТЕ СЕ ОКО МЕНЕ ЗАДРЖАВАТИ!
ОСТАЋУ С ТОБОМ!
ЗНАШ, САМЕ! ХВАЛА, ГУСЕ!
НЕ, ТИ ИДИ! ОДАВНО ЖЕЛИМ ДА УПРАВЉАМ ОВОМ ЛОКОМОТИВОМ!
ПА... НЕ ЗНАМ...
НИЈЕ ТО НИКАКВО ЈУНАШТВО, ВЕЋ МОЈЕ ЗАДОВОЉСТВО! ДАЈ ЦИГАРУ, САМЕ!
ШТА?! УФ... ЕВО...
НИКАД НИСИ ПУШИО!
ТАЧНО, БРАТЕ!
ПОЖУРИ, САМЕ!
ОВО ЈЕ ПРИЛИКА ДА ПРОПУШИМ!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ЈА... ЗБОГОМ, ГУСЕ!
НИШТА НЕ БРИНИ, САМЕ!
КАД ЈЕ САМ ПРЕШАО У ПРВИ ВАГОН, ВОЗ ЈЕ ПУНОМ ПАРОМ КРЕНУО НАПРЕД...
ЗА ТО ВРЕМЕ...
СКОРО САМ СТИГАО, ПОРУМНИЧЕ!
ЕВО МЕ!
ЗАТИМ...
КОЧИ! СВИ БУДИТЕ СПРЕМНИ ЗА ИСКАКАЊЕ!

ВОЗ ЈЕ ПУНОМ ПАРОМ ИШАО НАПРЕД...
НЕМОЈ ДА ИСПАДНЕ ДА СЕ ГУС ЊАБЕ ЖРТВОВАО!
... ПРИБЛИЖАВАЈУЋИ СЕ СВЕ БРЖЕ БАРИКАДИ...
ЗА ТО ВРЕМЕ БЛУБЕРИЈЕВИ ЉУДИ СУ ИСКОЧИЛИ ИЗ ВОЗА...
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
БРЗО У ЗАКЛОН!
...И РАСТРИЛИ СЕ НА СВЕ СТРАНЕ...
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ПАМ!
ИСТОВРЕМЕНО, У НИВОУ БАРИКАДЕ...
ЕВО ОПЕТ ВОЗА, ГЕНЕРАЛЕ!
ЕЈ! НЕ!
САМО ЈЕ ЛОКОМОТИВА И ПЛАТФОРМА! ИДУ ПУНОМ ПАРОМ И СВЕ ЋЕ ЗГАЗИТИ ПРЕД СОБОМ!
У ТРЕНУТКУ ЈЕ НАСТАЛА ПАНИКА! ВОЈНИЦИ СЕ НИСУ СНАШЛИ...
СПАСАВАЈТЕ СЕ!
СКЛОНИТЕ СЕ!
УПОЗОРЕЊЕ ЈЕ СТИГЛО КАСНО!

ЗНАО САМ ДА СУ ЦИГАРЕ ГРОЗНЕ, А САД САМ СЕ И УВЕРИО!
КАО И ДО САДА, ГУС ЈЕ ПОШТОВАО ПРАВИЛА СЛУЖБЕ...
ТУУ! ТУУ!...
НИКАД ВИШЕ НЕЋУ ЗАПАЛИТИ ЦИГАРУ!
ВОЗ ЈЕ ВЕЛИКОМ СИЛИНОМ УДАРИО У БАРИЈЕРУ НА ПРУЗИ...
У ВАЗДУХ ЈЕ ДИГАО СВЕ: КОЛА, ВРЕЋЕ ПЕСКА, ТОП, ЉУДЕ И СТОКУ КОЈИ НИСУ УСПЕЛИ ДА ПОБЕГНУ, СВЕ ДОК СЕ НИЈЕ ЗАРИО У ЗИД ГАРАЖЕ...
ПЕТРОЛЕЈСКЕ ЛАМПЕ СУ ЕКСПЛОДИРАЛЕ И БУКНУЛА ЈЕ ВАТРА...
...КОЈА СЕ ПРОШИРИЛА И НА ОКОЛНЕ ЗГРАДЕ...
ЗА ТО ВРЕМЕ...
ГУС ЈЕ СТИГАО НА ТЕРМИНУС!
САД СМО МИ НА ПОТЕЗУ! ХЕЈ!
ВАТРА! ВАТРА!
12

ОВДЕ ЈЕ СУВИШЕ ПРОМЕТНО!
DING DING DING DING DING
НАЈБОЉЕ ЈЕ ДА ИДЕМ ПУСТИМ УЛИЦАМА! ВАЉДА ЋУ СЕ ИЗВУЋИ...
АЛИ, НЕКО ЈЕ ПОМНО ПРАТИО БЛУБЕРИЈЕВО КРЕТАЊЕ...
ЕВО ОНЕ БИТАНГЕ!
ИДЕМ ПРЕЧИЦОМ, ЊЕМУ УСУСРЕТ!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ОВДЕ ЈЕ МИРНИЈЕ! ОСТАЈЕ МИ САМО ДА ПРОНАЂЕМ НЕКОГ КОЈИ ЋЕ ДА ПРИЗНА!
И ДА... ШТА?!
ПОЛАКО УЂИ У КУЋИЦУ!
КЛИК!
ШТА ТИ ЈЕ ТРЕБАЛО ЈЕ ДА СИ НА ЈУГУ ГРАДА, НА ЗАДАТКУ!
ПА, ТИ СИ ИЗ МОЈЕ ЕКИПЕ!
И БЕЗ ГЛУПОСТИ, БЛУБЕРИ!
УМУКНИ, КОПИЛЕ! МОЈ БРАТ И ДВОЈИЦА ОРТАКА СУ УМРЛИ ЗА ТАЈ ЗАДАТАК, А ТИ ЋЕШ ИМ СЕ ПРИДРУЖИТИ!
13

У ИСТО ВРЕМЕ, НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ...
ПАМ! ПАМ! ПАМ!
?!
ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ?
МОЖДА ЈЕ НЕКО НАИШАО НА СЕВЕРЊАКЕ! ИДЕМО!
СТИГ'О СИ У ЗАДЊИ ЧАС, ГРЕЈСОНЕ!
ВЕЋ СТИЖУ! БРИШИМО!
ПУЦЊИ ЋЕ ПРИВУЋИ ПОБУЊЕНИКЕ!
НИ ГОВОРА! ОВО ЈЕ КАО ПАРТИЈА ШАХА, А МИ ИМАМО БЕЛЕ ФИГУРЕ!
ООО!
ОВУДА! ОВУДА!
АЛИ...
КО ЈЕ ПУЦАО?
НЕКИ ЈЕНКИ ЈЕ ХТЕО ДА НАС СРЕДИ, ПА СМО ГА УБИЛИ!
ОН И ЊЕГОВИ ДРУГАРИ СУ САБОТЕРИ! ТРАЖЕ СКЛАДИШТЕ МУНИЦИЈЕ ИЗ КОГА СЕ СНАБДЕВА ГЕНЕРАЛ ЛАНДБЕТЕР! ПОМИЊАО ЈЕ КАРТЕРВИЛ...
СКЛАДИШТЕ МУНИЦИЈЕ! ХА! ХА!
?! ОО БЛУВЕРИ ЈЕ ЛУД!
КАРТЕРВИЛ! ХА! ХА! А ЗАШТО НЕ МАРИЈЕТУ ИЛИ АТЛАНТУ? ХА! ХА!
?!

„ПИНКЕРТОНИ" СУ СТВАРНО НЕУТУБЕНИ КАД НИСУ ЗНАЛИ ДА ЈЕ МУНИЦИЈА ПРЕМЕШТЕНА У КИНГСТОН, ИЗА ХОТЕЛА! ЈЕСТЕ ЛИ ГА ПРЕТРЕСЛИ?
ДО ЂАВОЛА! СКЛАДИШТЕ ЈЕ У ГРАДУ!
НИСАМ СТИГАО! АКО ВИ ТО ХОЈЕТЕ ДА УЧИНИТЕ...
МОЖЕ, МАДА ТАКВИ ЉУДИ НЕ НОСЕ НИШТА СА СОБОМ!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, УМРО ЈЕ НИЗАШТА!
ТО И ЈА МИСЛИМ! ЗАТО НЕ ТРЕВА ПРОДУЖАВАТИ СПИСАК!
РУКЕ ГОРЕ! СИЛАЗИТЕ С КОЊА!
КУЧКИН СИНЕ!
И ХВАЛА ЗА ОБАВЕШТЕЊЕ, БРБЉИВЧЕ!
КРАК!
ОХ!
ШТА ЋУ С ОВОМ ДВОЈИЦОМ?
ОНЕСВЕСТИ ИХ! НЕМАМО ВРЕМЕНА ДА ИХ ВЕЗУЈЕМО!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ШТА? ХОЋЕТЕ ДА НАС ДВОЈИЦА ОБИЈЕМО СКЛАДИШТЕ?
ОСИМ АКО ТИ ХОЋЕШ САМ! ДРУГОГ РЕШЕЊА НЕМА!
ИМА ЛИ ЈОШ ПИТАЊА, НАРЕДНИЧЕ?
ДА! ЈЕДНО, ПОРУЧНИЧЕ!
15

ОТКУД ВАМ ТАЈ ЈУЖЊАЧКИ АКЦЕНАТ КАД СТЕ С ЊИМА ПРИЧАЛИ?
ТО ЈЕ МОЈ МАТЕРЊИ! РОЂЕН САМ НА ФАРМИ У ЏОРЏИЈИ!
ОДАКЛЕ СИ ТИ?
ИЗ НОВОГ МЕКСИКА!
ПОЗНАТОГ ПО ЉУТИМ ПАПРИКАМА!
ДЕСЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ, ИСПРЕД СКЛАДИШТА КОЈЕ СУ ЧУВАЛИ САМО ДВА СТРАЖАРА"!
ХМ! ХВАЛА, МАДА ЈЕ ОВДЕ ЗАБРАЊЕНО ПУШЕЊЕ!
ШТА ХОЋЕ ОВИ КОЊАНИЦИ?
СТОЈ! КО ИДЕ?
ДОШЛИ СМО КАО ПОЈАЧАЊЕ, ЈЕР СУ СЕ СЕВЕРЊАЦИ РАЗМИЛЕЛИ ПО ГРАДУ!
ЧУЛИ СМО ПУЦЊЕ, АЛИ...
ТО ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ ГЕНЕРАЛА РЕМИНГТОНА!
РЕТКО НАРЕЂЕЊЕ, АЛИ ГА ЗАТО СЛУШАМО БЕЗ ПОГОВОРА!
ПРОКЛЕТСТВО!
НИСАМ ЧУО ЗА ЊЕГА!
16

А ОН ЈЕ ЊЕГОВА ДЕСНА РУКА!
ДАЈ БРЗО КЉУЧЕВЕ!
ЈА...
ЗАР ВИШЕ ВОЛИШ ДА ИХ УЗМЕМ КАД ТЕ УБИЈЕМ?
ОДМАХ! НЕ УЗБУЂУЈ СЕ!
МАЛО КАСНИЈЕ, БЛУБЕРИ И ГРЕЈСОН СУ УШЛИ У ПРАВЕ КАТАКОМБЕ...
СВЕ ЈЕ ЛЕПО СЛОЖЕНО! БЕЗ ОВОГА, ГЕНЕРАЛ ЛАНДБЕТЕР, НЕЋЕ ДАЛЕКО СТИЋИ!
А ОВА ДВОЈИЦА?
ОНЕСПОСОБИ ИХ, А ОНДА ЧУВАЈ СТРАНКУ!
ПРЕТВОРИЋУ СВЕ ОВО У ПРАХ И ПЕПЕО!
ДХА! ОВО МИ ТРЕБА!
У ИСТО ВРЕМЕ, ПАТРОЛА ЈЕ ВИЛА НА ЗАДАТКУ...
САБОТЕРИ КАО ДА СУ СЕ ПРЕТВОРИЛИ У ДУХОВЕ! САМО СМО ДВОЈИЦУ УХВАТИЛИ!
НЕШТО СЕ ЧУЈЕ ИЗ ОВЕ УЛИЦЕ!
УУУХ!
ПРОКЛЕТСТВО!
ПОМОЗИ МИ ДА СЕ ДИГНЕМ, УМЕСТО ШТО ПСУЈЕШ!

ЈЕ Л' У РЕДУ, СТАРИ?
ПОСЛЕ ЈЕНКИЈЕВОГ УДАРЦА – И НИЈЕ!
СКЛАДИШТЕ!
О ЧЕМУ ПРИЧАШ?
ДАЈ МИ ПУШКУ И КРЕНИ ЗА МНОМ!
РАЗУМЕМ!
ЗА ТО ВРЕМЕ, У СКЛАДИШТУ...
ПОЖУРИМО! УСКОРО ЋЕ СВАНУТИ!
САД ЋУ! ЈОШ САМО ОВО ДА ПОВЕЖЕМ!
ОНДА МОЖЕМО ОТИЋИ!
ТРЕБАЛО ЈЕ САМО ДА БАЦИМО ЛАМПУ И СВЕ БИ ОТИШЛО У ВАЗДУХ!
НЕ ТРЕБА ЖУРИТИ, ГРЕЈСОНЕ!
ПОЖАР СЕ МОЖЕ УГАСИТИ, А ОВО...
...ОВО ЋЕ ДА ИЗАЗОВЕ НИЗ ЕКСПЛОЗИЈА!
ЈЕ Л' ТИ САД ЈАСНО ЗАШТО ОВО РАДИМ?
У МОМЕНТУ КАД ЈЕ БЛУБЕРИ ИВАЩАО...
ЕНО ИХ ТАМО!
ЈУЖЊАЦИ!
18

БУМ!
БУМ!
НА КОЊА, ГРЕЈСОНЕ!
ПОКРИВАМ ТЕ!
САГНИТЕ СЕ!
КРРР!
ПЕЊИТЕ СЕ И ВИ! ТРЕБА ЗБРИСАТИ!
СТИЖЕМ!
У ГАЛОП! ЕКСПЛОДИРАЋЕ ЗА ТРИ МИНУТА!
ЈАААААХ!
НЕ ГУЦАЈТЕ! И СВИ У СКЛАДИШТЕ! ГАСИТЕ ФИТИЉЕ! МОЖДА ЈОШ НИЈЕ КАСНО!
А ОНИ СУ МОЈИ!

ПРЕШЛИ СМО ИХ, НАРЕДНИЧЕ! НЕ ПРАТЕ НАС!
ЗАДАТАК ОБАВЉЕН! ЈУХУ!
КРАК!
ХЕЈ!
ПОРУЧНИЧЕ!
ПАМ! ПАМ!
ПАМ!
СКАЧИТЕ НА ДРУГОГ КОЊА!
ДОК ЈЕ НАРЕДНИК ПОКУШАВАО ДА СПАСЕ БЛУБЕРИЈА, ОДЈЕКИВАЛИ СУ ПУЦЊИ...
НЕ, ГРЕЈСОНЕ! БЕЖИ БЕЗ МЕНЕ, БЕ...
У ИСТО ВРЕМЕ, У ШТАБУ ГЕНЕРАЛА МЕК ЛАУГЛИНА...
ВИ СТЕ САБОТЕРИ, ШПИЈУНИ И УБИЦЕ!
А УСКОРО ЋЕМО ПОХВАТАТИ И ВАШЕ ОРТАКЕ!
20

ВАШИ ПОМАГАЧИ КОЈИ ТРАЖЕ СКЛАДИШТЕ ОРУЖЈА СУ СЕ ПРЕШЛИ!
НЕЋЕ НИШТА НАЋИ! ДОЂИТЕ ДА ВАМ ПОКАЖЕМ!
СКЛАДИШТЕ ЈЕ ОВДЕ, У КИНГСТОНУ! ПРЕМЕСТИЛИ СМО ГА ПРЕ ТРИ ДАНА И ТО ЗНАЈУ САМО МОЈИ ОФИЦИРИ!
ОХ!
АЛИ, ИЗНЕНАДА...
ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! КО ЈЕ ТО УРАДИО?
КАО ШТО ЈЕ БЛУБЕРИ И ПРЕДВИДЕО, ШТАПИНИ ДИНАМИТА СУ ЕКСПЛОДИРАЛИ ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ, ДИЖУЋИ У ВАЗДУХ ЦЕЛО СКЛАДИШТЕ...
ОН, ГЕНЕРАЛЕ!
БЛУБЕРИ! КАКО ЈЕ ЗНАО?
?!
ЊЕГОВ ПОМАГАЧ ЈЕ У БЕКСТВУ, АЛИ ЈЕ ПОТЕРА ЗА ЊИМ! ПИТАЊЕ ЈЕ МИНУТА КАД ЋЕ ДА ГА УХВАТЕ!
КО СТЕ ВИ?

НЕ ЗНАМ, АЛИ САМ СИГУРАН ДА НЕЋЕШ БИТИ ЈЕДИНИ СТРЕЉАН!
ПОРУЧНИК БЛУБЕРИ! ЈА САМ ЈЕДИНИ ОДГОВОРАН!
ЉУДИ КАО ТИ, ЗАСЛУЖУЈУ МЕТАК У ЧЕЛО!
ОВО ЈЕ РАТ, СЕР!
МОЖДА ЈА ПРИПАДАМ СТАРОЈ ГАРДИ, АЛИ ЗА МЕНЕ ЈЕ РАТ БОРБА ЛИЦЕ У ЛИЦЕ! ЧУО САМ САД ДА ЈЕ МАЈОР О ВРАЈЕН УПАО У ВАШУ КЛОПКУ И НИЈЕ ИМ БИЛО СПАСА! ЗАР ЈЕ ТО РАТ?
СУДИЋЕ ВАМ СЕ И О ТОМЕ ЋЕ СЕ ЧУТИ ЧАК У КАНАДИ, А БИЋЕ МИ ЧАСТ ДА КОМАНДУЈЕМ СТРЕЉАЧКИМ ВОДОМ КОЈИ ЋЕ ВАС УБИТИ!
ДОК НЕ ДОЂЕ ГЕНЕРАЛ ЛАНДБЕТЕР, БИЋЕТЕ ЗАТВОРЕНИ У ЗАТВОРУ У РОМИ! ВОДИТЕ ИХ!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ДОБРО ЈЕ ДА СМО ИЗВАДИЛИ МЕТАК!
ХВАЛА, ДОК!
ПОЛАЗИ, БИТАНГО! ДРУГАРИ ТЕ ЧЕКАЈУ!
НА ПУТ!
ЈЕ ЛИ РОМА ДАЛЕКО?
АХА! ЧУВАЈ СНАГУ!
ЗАШТО ИДЕМО ПЕШКЕ?
НЕ, НЕГО КОЛИМА! ДА НИСИ ХТЕО ВОЗОМ?
ОСТАВЉАМО ВАС У ДИЛЕМИ - ДА ЛИ ЈЕ БЛУБЕРИЈУ И ОСТАЛИМА СУЂЕНО ИЛИ СУ УСПЕЛИ ДА ПОБЕГНУ!
КРАЈ

СА ШАХОВСКИХ МЕРИДИЈАНА

РЕМИ КОЧИЈЕ

За шахисту који на турниру стално ремизира интернационални мајстор Владимир Вуковић створио је израз – „да се налази у реми-кочијама". Таква „вожња" прија играчу који ремизира јер са мало труда и снаге завршава турнир и одморан одлази на ново такмичење.

Недавно, на турниру у Берлину, на коме је било десет учесника, велемајстор Л. Фогт из кола у коло је ремизирао узастопно осам партија. Остало је да још само у деветом начини реми у партији са шахистом Р. Лауом, који је од њега имао поен мање али се у игру непланирано умешао нико други до будилник! Лау је пре партије заспао уверен да ће га пробудити часовник који је био навијен. Али, будилник је остао нем и Лау је преспавао наставак партије дуже од једног сата. Према шаховским правилима, Фогт је добио поен без даље игре и тако непланирано поделио 3–5 место на турниру. Онда је израчунато да би он био први на турниру – да му је још један партнер заспао јер су совјетски велемајстори Балашов и Романишин имали само пола поена више – по 5,5, а заузели су 1–2. место!

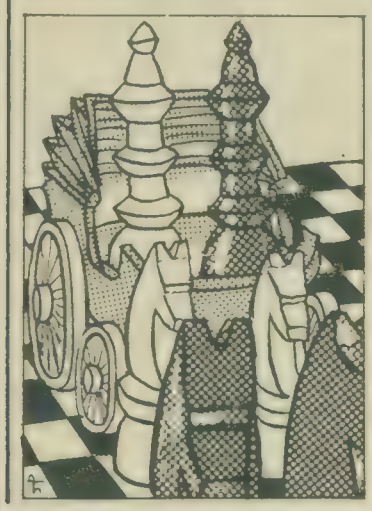

НОВА ТЕОРИЈА

Шаховска теорија прописује правила по којима се у почетку шаховске партије, у отварању, на најбољи начин крећу фигуре. Али, од тих правила има изузетака, па се понекад у шаховским рубрикама нађе вест – „...да је тај и тај шаховски мајстор играо неправилно отварање". Енглески интернационални мајстор Мајкл Бесмен измислио је отварање за црног од кога се шаховским теоретичарима диже коса и назвао га је „Отварање светог Ђорђа(!)". О њему је чак написао и монографију. Почетни потези отварања су: 1. e4 a6 2. d4 b5. Бесмен је аутор још једног отварања, овога пута за беле. Оно носи његово име: „Отварање Бесмена" Тим отварањем почео је партију на турниру у Чесингтону 1990. године са М. Френлином. Партију, која је почела овако: 1. h3 d5 2. b4 c6 3. e3 e5 4. Lb2 Ld6 и, М. Бесмен је, као бели, добио у 27. потезу и доказао да шаховска партија и тако може да почне – уз услов да се добро игра и да је противник слабији играч.

ШАХОВСКА ПРОГНОЗА

Пре почетка петог по реду меча за Светско првенство између Гарија Каспарова и Анатолија Карпова било је много прогноза. Њима се придружио часопис Шаховски преглед „64" који излази у Москви позивајући своје читаоце да дају одговоре на седам питања: 1) Ко ће бити шампион света; 2) Резултат којим ће се завршити меч; 3) Какав ће бити резултат меча у Њујорку; 4) Ко ће, и у којој партији, забележити прву победу; 5) Колико ће пута црни победити; 6) Које ће отварање у мечу бити најпопуларније и 7) Колико ће потеза потрајати најкраћа и најдужа партија меча. За сваки тачан одговор добија се један поен, али победник мора да сакупи најмање пет поена и да обавезно одговори на питање 1, 2 и 4. Награда има десет.

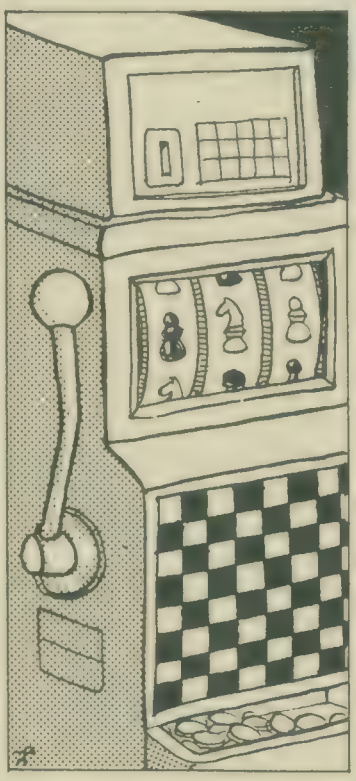

Први добија кристалну вазу, а остали сувенире са потписима велемајстора. Одговори су се слали на дописницама, а сваки учесник могао је да пошаље највише 64 дописнице, с тим што на свакој може бити само по једна комбинација. Значи, за свако шаховско поље по једна шаховска дописница!

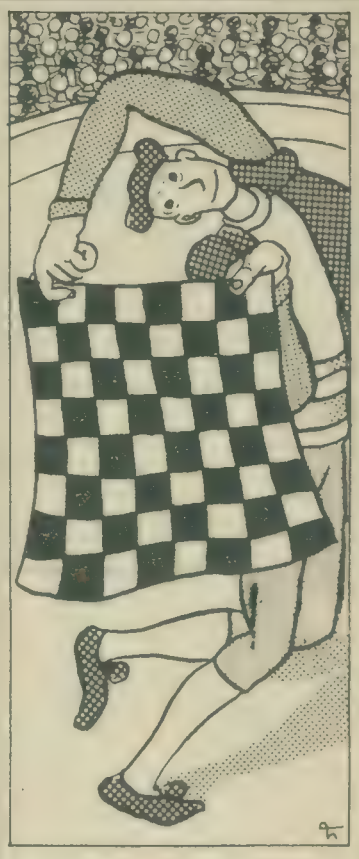

КАТАЛОНСКА НАГРАДА

Далеке 1929. на турниру у Барселони, у Каталонији, играо је велемајстор др Савелиј Тартаковер. На молбу председника Каталонске шаховске федерације „да на турниру одигра неко ново отварање" Тартаковер је увео у праксу баш у Барселони отварање чији су почетни потези 1. d4. Sf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. Lg2, па је оно и названо Каталонско. За тај новитет у партији који је Капабланки донео реми, њему је тада додељена награда од 150 пезета.

После 60 година Шаховска федерација Каталоније, уз спонзорство владе Каталоније, расписала је три награде: прву од 500.000 пезета и две по 250.000 за најбоље партије одигране Каталонским отварањем током 1990. године. Услов је да је свака од тих партија почела овако: 1. d4 Sf6 3. g3. На турниру могу да учествују сви шахисти чије су државе чланице FIDE (Светске шаховске федерације), а одигране партије морају до 31. јануара 1991. године да се пошаљу Шаховској федерацији у Барселони.

Славко Домазет

Постоји ли – еврогест?

ДА ЈЕ ЧЕРЧИЛ ЗНАО...

Довољно је **потапкати се по носу** па да у Великој Британији, Шкотској и, за дивно чудо, Сардинији саговорник одмах схвати да ви и он делите неку тајну. Урадите ли исто ово у Велсу, знајте да сте „изрекли" крупну оптужбу. Неког сте прогласили њушкалом!

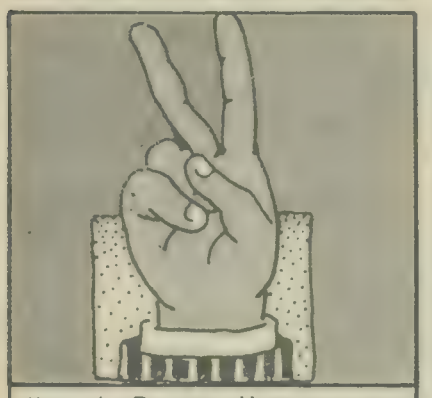

Када је Винстон Черчил дигао два прста у знаку слова V свима је поручивао – слобода (викТори). Тај знак је прихваћен у готово свим европским земљама са истим значењем. Само, треба добро водити рачуна да та два прста остану усправна. Окрену ли се у Енглеској надоле, значиће да ви неком показујете исто оно што у Југославији значи средњи прст.

Ако у неком друштву у Француској, француском делу Швајцарске или у Белгији протрљате браду, сви ће знати да се смртно досађујете. Будите сигурни да у некој другој земљи овај ваш гест нико неће разумети.

Поред многих разлика, уједињена Европа 1992. године мораће да прихвати и друкчија значења језика сигнала. Дезмонд Морис, аутор књиге „Гестови", скреће пажњу да одређеним покретом у некој земљи можете тешко да увредите домаћина

Грађани Европе или Америке, без обзира на различитости, углавном лако нађу заједнички језик, бар кад се ради о језику гестова и језику тела. При сусрету са људима друкчије културе може да дође до тешкоћа. Зато су, на пример, америчке трупе у Заливу снабдевене и књижицом коју је написао генерал Норман Шварцкопф. У том приручнику генерал покушава Американцима да олакша споразумевање са Арапима упозоравајући их шта на тим просторима може да представља увреду.

Пожељно је дуго и топло се руковати и приликом сусрета и на растанку, али зато никако не треба дићи ноге на сто кад код неког дођеш у посету. Показивање стопала или ђонова ципела домаћин би схватио као праву дрскост. То је увредљив гест исто као и када бисте песницом десне руке ударили неког по длану леве (!). То уједно значи и отворен презир.

Особе које не могу да се ослободе лоше навике да грицкају нокте не би требало то да раде на јавном месту. Грицкати кажипрст десне руке, и то тако да је прст постављен паралелно са устима, значи или жаљење или отворену претњу.

А онај знак за О.К. треба избегавати јер представља симбол „ђаволовог ока" и повезују се с клетвом. Кад се разговара с неким Арапином, никако не треба гладити бркове (уколико их човек, наравно, има) јер то показује да нисте довољно искрени. У том делу света треба се навићи на обичај да готово нема било каквог додира са женама. Обратити се припадници лепшег пола на улици или јој прићи и сликати је равно је катастрофи. Исто тако није дозвољено распитивати се о нечијој жени, сестри или кћерки.

Кад се већ уђе у арапску кућу, треба водити рачуна да се не направе две уобичајене грешке. Американци у разговору често подигну глас као да на тај начин желе да буду боље схваћени. Арапи не воле повишен тон јер то сматрају туторисањем. Друго, никад се не одбија понуђена храна. Морате да једете чак и кад сте сити, али зато други тањир не смете да прихватите. Треба се захвалити и рећи да сте се најели кад сте се послужили први пут.

И оно што је можда најважније. Трудите се да не изгубите стрпљење. Уколико желите нешто да урадите на брзину, посао неће бити обављен. Треба имати на уму пословицу: „Пожури полако."

В. С.

Закључите ли да је неко луцкаст, **кажипрстом се лупните по челу** и готово у целој Европи знаће шта мислите (код нас то још значи „фали му даска у глави"). Само ће Холанђани тај знак превести као – баш је паметан!

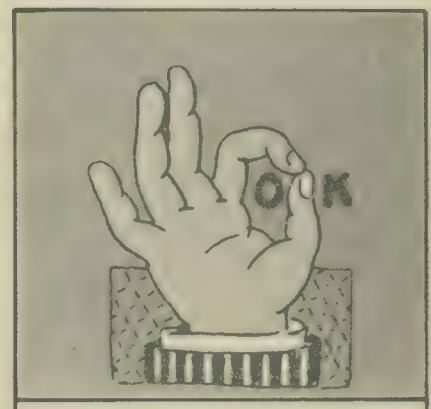

Кажипрст и палац у знаку слова О и Американци и многи Европљани дижу кад објављују да је нешто О.К. Не дај боже да то урадите неком Немцу, мислиће да сте му показали онај (!) део тела.

Пољубац у образ? Колико их је (не)довољно у неким земљама? Претежно ниједан, можда један у Британији, два у већини европских држава, три у Белгији и на француском говорном подручју Швајцарске, у Паризу чак – четири. На северозападу Југославије сасвим су довољна два пољупца. Уколико се иде према истоку и југу, број се повећава и углавном се своди на три.

Вештине опстанка

ПАЗИ ДА ТЕ ПУЖ НЕ УБОДЕ!

Буба „бомбардер" у дејству

Дрозд боровњак гађа сову изметом да би јој улепио крила. На слици је лажна сова коју су поставили орнитолози ради снимања

У животињском свету слаби нису увек тако слаби као што изгледа. Многима од њих природа је дала могућности да нападну јачег од себе

Вучко успева да надмудри свог тату, злог вука, спречавајући га да прождере три прасета. Нејаки Давид побеђује моћног Голијата. Било да је реч о Дизнијевом стрипу или о библијској легенди, нама је мило кад видимо да и слабији имају шансе, да нису препуштени на милост и немилост јакима. То годи нашем осећању правде.

У природи, на жалост, није тако. Ту влада сурови закон опстанка и у сусрету јакога са слабим овај други редовно страда. Зар не?

Па... не увек.

Кад сиви соко насрне на јато чворака, ови се скупе у неку врсту велике летеће лопте. Грабљивац, који би лако изашао на крај с једном птицом, збуњен је пред масом узлепршаних крила. Он покушава да ухвати понеког чворка који се за тренутак одвоји од јата, али му то готово никад не успева.

У другим случајевима жртве могу чак да пређу и у противнапад. Амерички биолози употребљавају израз „мобинг" (масовни препад) да означе хајку или узбуну коју дижу мале птице певачице кад се међу њима по дану појави ћук или нека друга ноћна грабљивица. Занимљиво је да у томе сложно сарађују птице разних врста – зебе, сенице, црвендаћи, косови и други. Крештећи и пиштећи на сав глас, лепршајући око непријатеља, кљуцајући га по глави, оне успевају да га натерају у бекство, па неретко и да га озбиљније повреде.

Један од најсмешнијих, али и најефикаснијих, начина „активне одбране" открили су недавно немачки орнитолози у југоисточној Баварској. Кад примете јастреба, мишара

или сокола који седи на стени, боровњаци (врста дроздова) надлећу га један за другим, као праве ескадриле, и „бомбардују" снажним млазевима свог густог, лепљивог измета. Пре него што грабљивац схвати шта га је снашло, крила су му толико улепљена да не може да полети. После наколико дана – умире од глади.

Кљун као бодеж

Митарење – мењање перја – опасно је раздобље за многе птице јер не могу да лете док им не израсту нова пера. Галебови грабљивци чекају време митарења да би напали северне патке и при том се служе посебном техником. Поновљеним нападима из ваздуха приморавају патку да стално гњура, све док, исцрпљена и без даха, не остане непомично да лежи на површини. Тада је довољан јачи ударац кљуном у главу да се жртва докрајчи.

Пачји колектив, међутим, успео је и за ово да нађе лека. Чим се галеб појави на видику, патке се окупе у веће јато и почињу наизменично да урањају и израњају. Збуњени нападач више не зна која је патка, и колико, била под водом, па је принуђен да одустане од своје стратегије. Ајдерске патке, врста која живи крај Шетландских острва, бране се од грабљивица „воденим зидом" који подижу лупајући из све снаге по води својим широким опнастим ногама.

Одбрамбени систем морских ласта за заштиту од великих сребрних галебова уређен је тако да би му, по речима неких орнитолога, и људи могли да позавиде. Петнаест до двадесет ласта стално су на стражи и осматрају ваздушни простор. На појаву галеба сместа узлећу „ловци", док остале ласте мирно леже на обали. Тек ако нападач успе да пробије први одбрамбени појас, у борбу ступа целокупна птичја колонија. Стотине ластавица муњевитом брзином дижу се у ваздух. Суочен с том крештећом баријером ратоборних малих птица, сребрни галеб мора да устукне. Понекад, штавише, он се у ваздуху изненада згрчи и пада на земљу смртно рањен. Кљун морске ласте, оштар као бодеж, може да продре све до плућа.

Теже је оним животињама које живе усамљене или у малим групама. Њима као једина средства за одржање врсте остају или бекство или камуфлажа, дакле, заштитне боје. Дивљи зец има и једно и друго јер је са својим жућкастосивим крзном готово невидљив на тлу, а ако га непријатељ ипак опази – довољно је брз да му утекне.

Посебног заштитника нашла је морска риба звана „кловн", дугачка свега осам центиметара. Кад је појури неки велики нападач, она се завуче међу отровне пипке морске анемоне, којима ниједан други живи створ не сме да приђе. Сам „кловн" их се не плаши јер му је кожа превучена посебним слојем који неутралише дејство отрова.

Шта да ради пуж коме је брзина непознат појам, има рогове који не боду, а кућица га готово уопште не штити? Ни он није тако беспомоћан као што изгледа: лучи слуз која је за већину његових непријатеља одвратног укуса. Да и не помињемо пужа-мачеваоца који живи у морима карипске области. Његова и до 30 центиметара дугачка кућица има издужен, шиљат поклопац који се уздиже изнад животиње као исукана сабља. Кад је угрожен, он удара око себе хитрином изненађујућом за пужа, па и многим рониоцима може да зада озбиљне повреде.

Пуцањ бубе бомбардера

У Бразилу, једна од омиљених псећих забава јесте да гризу оклопника (армадила). Упркос имену, та животиња није савршено заштићена јер јој се оклоп, ради веће покретљивости, састоји од много посебних рожнатих плоча. Уз мало стрпљења пас може зубима да доспе до назаштићеног оклопниковог трбуха. Ипак, тешко оном који се намери на такозваног лоптастог оклопника. Припадници те врсте, кад им нечија њушка или шапа додирне трбух, аутоматски је приклеште оштрим ивицама оклопа. Болно псеће скичање тада се чује на километре унаоколо.

Хемијским оружјем служи се буба „бомбардер" коју је описивао и добри стари Брем. У унутрашњости свог твардог хитинског омотача овај инсект има неку врсту експлозивне коморе са два излазна отвора. Чим му се неко приближи, из отвора уз гласно шиштање сукне млаз дима – производ бурне реакције између једињења која се стварају у комори. Тај „пуцањ" који се понавља може да застраши и човека, а камоли птицу која је намеравала да омасти кљун.

Ако сте мали и слаби, а окружени непријатељима, природно је да се плашите. Страх не делује повољно на организам. Истраживачи у њујоршкој болници „Маунт Сајнај" показали су то необичним експериментом: мишевима у кавезу више пута су, у кратким размацима, показивали мачку. Од сталног стреса мишеви су се разболели, отпорност организма се смањила, добили су пантљичару, а неки чак и малигне туморе.

Једино је пословично плашљивом зецу страх – користан. Чим у даљини угледа лисицу, вука или ловца, њему срце дословно „сиђе у пете" – у том смислу што почиње лудачки брзо да куца шаљући обиље крви у све четири ноге. Зато су му мишићи пуни енергије, па ако се нападач приближи, зец сместа реагује. Скаче метар увис, као да је под њим експлодирала мина, а затим се даје у бекство јурећи у цик-цак, брзином да нападач обично може само да застане и немоћно гледа

Још занимљивији од страха код појединца јесте страх ко-

Риба-кловн крије се међу пипцима отровне морске анемоне

ји делује на цео колектив. Чувени биолог Карл фон Фриш истраживао је то код пијора (врста слатководних рибица) у једном аустријском језеру. Утврдио је да њихове кожне ћелије, у случају опасности или повреде, луче једну супстанцу која изазива панику код осталих јединки. Супстанца се муњевитом брзином шири по води и делује и у невероватним разређењима (до 1:50.000.000.000). Стога је довољно да се једна рибица уплаши па да цело јато нагне у бекство.

То уједно значи да код пијора уопште нису могуће озбиљније туче. Често се догађа да одрасли пијор, нервозан, нападне неког младунца. Али, малишан тада инстиктивно производи „супстанцу страха", а ова делује и на нападача који истог тренутка бежи – уплашен, могло би се рећи, сам од себе! *С. С.*

ЗАНИМЉИВА МЕТЕОРОЛОГИЈА

ЗАШТО ЗИМИ ПУЦАЈУ ВОДОВОДНЕ ЦЕВИ

При топљењу се неким телима повећава запремина, док је код других обрнуто. Код оних која смањују запремину чврсто тело плива на течности. То се дешава са ледом и водом. У случају замрзавања запремина тих тела се повећава и зато се дешава да металне цеви зими често пуцају кад се у њима заледи вода. Лед исте запремине лакши је од исте запремине воде. Кад лед не би плутао на води, море би се постепено претворило у лед и на Земљи не би опстао ниједан облик живота.

Ако је олук негде запушен па у њему остане вода, она се у њему зими замрзне. И пошто лед заузима већи простор него вода, он се рашири толико да олук прсне. Исто је и са аутомобилским мотором. Ако се не стави средство против замрзавања (антифриз), вода ће се замрзнути и у хладњаку и у кућишту мотора. Да би се то спречило, многи аутомобили имају чеп на блоку, који лед лако може да потисне, па се тако сачува мотор уколико није стављен антифриз.

Зими је зато најбоље из хладњака и мотора испустити воду.

КАКВА ЈЕ ВЕЗА ИЗМЕЂУ ПРОМЕНА ПРИТИСКА И ВРЕМЕНА

Пошто се у областима високог атмосферског притиска – антициклонима – дешава да је време лепше него у подручјима ниског притиска – циклонима, то, у принципу, раст атмосферског притиска (о коме сведочи пораст висине стуба живе у барометру), може са извесном вероватноћом да служи као знак побољшања времена, а опадање притиска (смањивање висине стуба живе) – предзнаком његовог погоршања. На тај начин, битнија је промена притиска а не његова апсолутна вредност.

Ипак, временски услови далеко су од тога да се одређују само атмосферским притиском, како се то некада мислило, и зато се не може поуздати само у промену притиска. Често може да се погреши и при коришћењу инструмената анероида, снабдевених, поред скале притиска, натписима „Врло суво", „Стално суво", „Лепо", „Променљиво", „Киша", „Олуја" и слично. Зато су учињени покушаји да се утврде извесна правила по којима су промене ветра (смерови и брзине) биле у вези са променама ваздушног притиска. Потребно је да се проучи мењање притиска, температуре, влажности и ветра са висином што нам омогућава да оценимо да ли је атмосфера стабилна или нестабилна и тиме одредимо вероватноћу олуја и пропратних бурних промена времена. Узима се у обзир и узајамно дејство ваздуха са Земљином површином, утицај рељефа и других чинилаца.

Инж. Михаило Поповић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

БУДИТЕ ШЕРЛОК ХОЛМС

СМРТ У КУПАТИЛУ

Мини Ленокс је позвала телефоном лекара и рекла: – Мој муж је пао и лежи онесвешћен на поду купатила. Претпостављам да се туширао и оклизнуо на комад сапуна. Нисам га померала. Пребацила сам ћебе преко њега и одмах вас позвала.

Кад је лекар стигао, угледао је сцену каква је приказана на слици и утврдио да је Хорас Ленокс мртав и да је смрт наступила као последица повреде на задњем делу његове лобање. Можете ли одгонетнути како је дошло до трагедије?

ПИТАЊА

1. Да ли су супружници Ленокс били сродне природе?
   Да Не
2. Да ли је Хорас завршио прање зуба?
   Да Не
3. Да ли је туш био укључен?
   Да Не
4. Да ли се Хорас управо био истуширао?
   Да Не
5. Да ли је Мини улазила у кабину с тушем?
   Да Не
6. Да ли се Хорас оклизуо на комад сапуна?
   Да Не
7. Да ли је сапун испао из преграде за сапун?
   Да Не
8. Да ли је барицу од сапуна створио туш који још капље, или славина на лавабоу?
   Да Не
9. Да ли је бочица с лосионом била оборена пре него што је Хорас, наводно, пао?
   Да Не
10. Да ли се у купатилу налази неко оружје за извршење злочина?
    Да Не
11. Да ли су неки докази били „намештени", како би се стекао погрешан утисак о ономе што се десило?
    Да Не
12. На основу доказа које сте уочили, одгонетните шта се заправо десило.

РЕШЕЊЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ХИТ ХИТ ХИТ

CANDY

It's a rainy afternoon
in 1990
relse big city geez it's been 20
years
candy – you were so fine
beautiful beautiful
girl from the north
you burned my heart
with a flickering torch
i had a dream that no one
else could see
you gave me love for free
candy I can't let you go
all my life you're haunting me
I loved you so
candy I can't let you go
life is crazy
candy baby
well it hurt me real bad when
you left
I'm glad you got out
but I miss you
I've had a hole in my heart
for so long
I've learned to fake it and
just smile along
down on the street
those men are all the same
I need a love
not games

Текст и музика: Иги Поп
Изводе: Иги Поп и Кест Пирсон

КЕНДИ

кишно поподне
1990.
фрка великог града, прошло је 20 година
Кенди – била си тако добра
дивна дивна
девојко са севера
спалила си ми срце
треперавом бакљом
сањао сам нешто што нико не може видети
поларила си ми љубав
Кенди, не могу те пустити да одеш
ловиш ме целог мог живота
тако сам те волео
Кенди, не могу те пустити да одеш
живот је луд
Кенди драга
Она: повредило ме када си отишао
драго ми је да си се извукао
али недостајеш ми
већ тако дуго имам рупу у срцу
научила сам да фолирам и само се смешкам успут
доле на улици
ти људи су сви исти
потребна ми је љубав
а не игре

УСКОРО ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ КЊИГА

КРЕНИ ПРЕМА МЕНИ

АНТОЛОГИЈА НАЈБОЉИХ ПЕСАМА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РОКЕНРОЛА!

НАЈЛЕПШИ СТИХОВИ Г. БРЕГОВИЋА, М. БАЈАГИЋА, Б. ШТУЛИЋА, Ђ. БАЛАШЕВИЋА, Д. РУНДЕКА, Б. ЂОРЂЕВИЋА, З. ПРЕДИНА, Ј. СТУБЛИЋА, Идола, Шарла Акробате, Панкрта, Електричног оргазма, КУД Идијота и других.

ПРВИ ПУТ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ!

СВЕ НАЈБОЉЕ ИЗ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РОКЕНРОЛА

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем _____ примерака књиге „КРЕНИ ПРЕМА МЕНИ", по цени од 300 динара. Наведени износ, уз трошкове поштарине, платићу при преузимању пошиљке

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. број и место _____

Тел _____

Наруџбеницу слати на адресу: ИЗДАВАЧКА АГЕНЦИЈА „АВАЛА", Гвоздићева 13, 11000 БЕОГРАД

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Не могу да замислим још једну групу као што је наша. Смисао за хумор који ми имамо нико не поседује. Други не могу да постигну нашу дубину. Умемо саме себе највише да искритикујемо, не узимамо себе озбиљно. Невоље настају када други почну да нас схватају озбиљно."

Сара (Бананарама)

МУЗИЧКА ПОШТА

Ћао, Забавниче.
Занима ме када је настала група „Екатарина Велика", које албуме су издали, када је основана група „Cult", које албуме су издали и хоће ли „U2" снимати још плоча?

Аника из Бачке Тополе

„Екатарина Велика" је настала 1982. године под именом „Катарина II". Дискографија: „Катарина II" (1984), „Екатарина Велика" (1985), „С ветром уз лице" (1986), „Live 1986", („Љубав" 1987), „Само пар година за нас" (1989). „Cult" су се прво звали „Southeen Dead Cult" а настали су почетком осамдесетих година. Дискографија: „Dream Time" (1985), „Love" (1986), „Electric" (1987), „Sonic Temple" (1989). Претходно су под именом „Southeen Dead Cult" и „Dead Cult" објавили по један албум.

„U2" ће, наравно, снимати још плоча, нову најављују следеће године.

Занимљиво је да добијамо пуно писама са питањима о „Битлсима" и зато обећавамо да ћемо у једном од следећих бројева целу Хит страну посветити њима. Што се тиче књига, у иностранству их има пуно, али код нас ниједна није преведена па их, сходно томе, нема ни у продаји.

Џон Ленон је рођен 9. октобра 1940. године, Пол Макартни 18. јуна 1942. године, Џорџ Харисон 25. фебруара 1943. а Ринго Стар 7. јула 1940.

Драги Забавниче!
Желео бих да ми наведеш године рођења славних „Битлса" и ако можеш да објавиш неки њихов постер или слику

С. М. Крушевац

Занима ме да ли негде у Југославији могу да набавим биографију „Битлса" или неку књигу о њима

Марија из Аранђеловца

„Забавниче", здраво!
Чуле смо да је Елвис Присли жив па бисмо желеле да се у то уверимо

Тина, Јасмина и Јелена из Краљева

На вашу жалост, Елвис није жив иако се с времена на време проносе нетачне вести да је једноставно побегао од обожавалаца. Такве приче подгрева такозвана жута штампа да би повећала тираж.

Здраво.
Занима ме ко је измислио рок музику?

(писмо без потписа)

Продавци плоча, произвођачи жица за гитаре, мајстори за поправку стерео опреме, сви они имали су интереса да измисле рок музику, али то нису учинили. Рок је настао спонтано, спајањем блуза и џеза, а његови пионири су Фетс Домино, Џери Ли Луис, Елвис Присли. Чак Бери, Карл Перкинс, Рој Орбисон и многи данас заборављени музичари.

Ћао. Забаниче.
Напиши ми нешто о легендарној певачици Џенис Џоплин

(писмо без потписа)

Рођена је 19. јануара 1943. у америчкој држави Тексас. Почетком шездесетих година почела је да пева кантри и блуз музику и после доста сељакања запевала је 1966. са групом „Big Brother And The Holding Company". Први велики успех постигли су августа 1967. године на Monterey фестивалу. Певала је снажно и страсно, а за њу су тврдили да изводи блуз боље него иједна друга бела певачица. Крајем 1968. постала је звезда, растала се од групе и започела соло каријеру. Са успехом на сцони и њен живот је постајао све бурнији. Умрла је прерано, 4. октобра 1970. године. Дискографија јој је мала, али изузетна: „Big Brother And The Holding Company", „Cheap Thrills", „I Got Dem 01", „Cozmic Blues Again Mama", „Pearl", „In Concert" (дупли живи), „Greatest Hits" и „Janis" (музика из филмова).

Ћао.
Много волим групу „Ђаволи" па бих волела да ми нешто напишеш о њима

Оља из Старчева

„Ђаволи" су пар година пре прве плоче били права концертна атракција и стекли су велику популарност у Сплиту и околини. Са првим албумом „Љубав и мода", који су објавили 1986, готово преко ноћи постали су популарни у целој Југославији. Годину дана касније издали су плочу „Hallo Lulu 22", затим „Остани уз мене" (1988) а 1989. албум балада „Када се нађем у предјелу ноћи". У последње време су се ућутали и нема вести о новој плочи. Можеш им писати на „Југотон", Нишка б.б. 41040 Загреб.

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

ПЕТ МИНУТА ДО МАРСА

В. Лишевски

Уређује
др Зоран Живковић

Крокс је седео за столом и проучавао обавештење које му је стигло са назнаком „хитно". Био је најуспешнији полицајац у земљи и сви су знали за њега мада никада лично није учествовао у пушкарању и потерама. Његово оружје били су фантастично памћење у коме је чу-

Две велике пљачке банке за две недеље. И обе подједнако чудне и необјашњиве: чувари нису ништа видели, алармни уређаји се нису укључили, никаквих трагова, а сефови – празни

вао податке о сваком случају протекле три деценије и аналитички мозак који је радио као компјутер.

Није чудо што је Крокс био страх и трепет за криминалце. Толико су га мрзели да су већ неколико пута покушали да га убију. Али, то није било нимало једноставно. Крокс је увек био на опрезу, а уз то одличан стрелац, изванредан возач и изврстан познавалац борилачких вештина. У веома озбиљним случајевима добијао је и телохранитеље. Међутим, у последње време подземље као да га је оставило на миру.

Крокс је прво пажљиво прегледао полицијске извештаје о догађајима који су се десили на дан пљачки. Можда ће у њима наћи нешто занимљиво, неку „копчу". Његова крупна ћелава глава нагнула се над неколико страница откуцаних на машини док су му очи пажљиво пратиле текст. Један детаљ привукао је његову пажњу: у оба та дана, из непознатих разлога, пао је напон у градској електричној мрежи, толико да су мотори трамваја и возова у метроу стали и саобраћај се зауставио.

Чудна подударност – помислио је Крокс и пришао компјутеру у својој соби. Притиснуо је дугме и „позвао" редакцију листа која је објавила вест и саопштио који га подаци занимају. Неколико секунди касније на екрану се појавио текст поменутог чланка. Крокс је читао:

„Јуче је у Каренгаусу инжењер Стенли Томсон приказао свој изум који ће омогућити да се убудуће за неколико секунди помери било који предмет на огромну раздаљину. Да би се то постигло, он предлаже да се материја претвори у зрачење, а затим изведе то исто само обратно. Јер, познато је, материја и поље су једно те исто и могу да се претварају једно у друго. Сетимо се анихилације, што на латинском значи „прелазак ни у шта". Израз није баш најсрећнији. Кад се електрон и позитрон сударе, не поништавају се већ прелазе у други облик постојања материје – поље. Из тачке судара електрона и позитрона излећу две порције, два кванта гама зрака, односно у тој тачци се јављају и из ње почне да се простире електромагнетно поље. Али, материја може да прелази у поље не само при анихилацији. Сваку честицу могуће је претворити у електромагнетне таласе ако јој се за то да довољно енергије. Могућ је и обрнут процес."

Крокс је прекинуо читање да би схватио смисао овог досадног научнопопуларног чланка, а онда наставио даље.

„Томсон је предлагао многим научноистраживачким институтима и лабараторијама да изведу његов изум, али од свих је добио негативан одговор. Стручњаци су сматрали да данашња наука још не може да реши овај задатак. Међутим, са њим је, на чуђење свих, успео да изађе на крај овај усамљени проналазач.

Томсон је пред окупљенима приказао како ради његов апарат. Споља уређај донекле личи на филмску или видео-камеру. Прво је напунио кондензаторе, очигледно веома јаке јер се за време апсорпције светло у сали скоро угасило. Затим је свој апарат окренуо према чаши на столу. Она је истог часа ишчезла и појавила се на другом месту, неколико метара даље, с тим што је Томсон унапред назначио место на које ће преместити чашу.

Затим је то исто урадио и са другим предметима које су му додавали људи из публике.

То је оставило фантастичан утисак на присутне. Постали смо сведоци невероватног открића. Наравно, осим ако нисмо били жртве обмане или илузионистичког трика.

Томсон верује да његов

проналазак може да се користи првенствено за преношење различитог терета на насељене васионске станице или отпремање вештачких сонди у далека космичка пространства. И то за врло кратко време. Јер, електромагнетни таласи од Земље до Марса стижу за пет минута.

Надамо се да ће се после овога научне установе и влада коначно заинтересовати за Томсонов изум."

Полицијац је искључио компјутер и позвао једног од својих помоћника коме је наредио да сазна све што може о Стенлију Томсону. После једног сата обавештен је да је одмах сутрадан после објављивања чланка у новинама Томсон ишчезао и од тада од њега ни трага ни гласа.

Сад је све јасно, помислио је Крокс. Томсону нису веровали ни научници ни влада, али се то не би могло рећи и за подземље. Они су кидналовали инжењера, натерали га да усаврши уређај, можда да појача његово деловање и сада га приморавају да пљачка банке.

Је ли то изводљиво? Што да не! Згради банке прођу два аутомобила. Из једног се усмери зрачење на сеф чији је положај раније утврђен, а други аутомобил стоји близу места где би, по прорачуну, новац требало поново да се материјализује. Кад се новац појави на новом месту, лопови га само покупе. И, то је све.

Наравно, то је најбоље извести ноћу да случајни пролазник не би умро од срчаног удара угледавши хрпу пара на асфалту. А ако не умре сам, мораће неко да му помогне у томе што значи непотребну буку, могу се појавити сведоци...

Сада је, међутим, најважније како зауставити пљачкаше. Треба под хитно поставити заседе поред свих банака и држати на оку све аутомобиле у њиховој близини. Никако не заборавити на мере обезбеђења јер је у рукама криминалаца ново страшно оружје! А треба их зауставити што пре јер такав изум сме да поседује само влада. Помоћу Томсоновог апарата може се пребацивати не само терет у космос, како је замислио инжењер. Његово откриће наћи ће на стотину различитих примена. На пример, ухвати се непожељан човек, разложи на таласе, али се не враћа у првобитни положај. Нека се вечно креће брзином светлости по космичком пространству. А њега бар има! Или, узмимо једну постројену чету војника. Сад! И већ су сви на другом месту – тамо где треба. У другој земљи, рецимо. Помоћу Томсоновог апарата цело друштво може да се стави под контролу.

Крокс се одушевио. Његова машта замишљала је слике како се све може искористити ново откриће, једну примамљивију од друге. Толико се занео да није одмах приметио незнанца у соби.

– Ко сте ви? – оштро га је упитао. – Како сте ушли?

– Помоћу ове стварчице. – Човек је подигао и управио према полицајцу нешто што је личило на филмску камеру.

Јак блесак и то је било последње што је Крокс видео

В. М.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

ИСПУЊАЉКА

ВОДОРАВНО (до прве дебље линије): **1.** Раније, **2.** Стожер, **3.** Мере за површину земљишта, **4.** Фереџа, **5.** Део панталона, **6.** Индустријска област у СР Немачкој, **7.** Део куће, спрат, **8.** Ноћни локал

ВОДОРАВНО (иза друге дебље линије): **1.** Звук, **2.** Отпадак од сена, трина, **3.** Лична заменица, **4.** Напољу, **5.** Језеро у Северној Америци, **6.** Наша индустрија нафте, **7.** Део пристаништа, **8.** Име пијанисте и композитора Бертонцеља.

ВОДОРАВНО (кроз цео лик): **1.** Индустријски град у Енглеској, **2.** Екватор, **3.** Савезна држава у САД, **4.** Плато, висораван, **5.** Такмичење турнирског типа, **6.** Конзервисана сардела, **7.** Мореуз између Данске и Шведске, **8.** Стегови, заставе.

Уколико сте тачно решили испуњаљку, у усправном ступцу између две дебље линије ћете добити име и презиме глумице са слике. Недавно смо је гледали у популарној ТВ-серији „Закон Лос Анђелеса" где је играла успешну младу жену – јавног тужиоца.

ЗА ОШТРО ОКО

Леви и десни цртеж разликују се у седам детаља. Пронађите их!

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

НИЈЕ ЛАКО

С ЧВОРЦИМА

НИ СУ СИГУРНИ ПО БЕДНИЦИ

Да није било Шекспира, ко зна како би изгледао птичји свет у Сједињеним Америчким Државама...

Sturnus vulgaris много полаже на личну хигијену. Кад прави (и то му се некад догоди) или преправља туђе гнездо, ставља и девет врста различитих биљака које му служе као природно средство за дезинфекцију

Чворак је прави Рамбо међу птицама. Али, поред мишића, он користи и памет па је тако, на пример, и сјајан имитатор. Није му тешкоћа да опонаша пса, косилицу, звоњаву телефона... Један орнитолог се куне да је његов чворак јасно могао да изговори – Sturnus vulgaris!?

Јудин Шифлин, љубитељ књижевности и познавалац птица, имао је сасвим племениту намеру кад је у марту 1890. из Европе донео у Америку 80 чворака. Идеја му је била да и у САД буду заступљени сви пернати представници које помиње Виљем Шекспир (1564–1616) у својим многобројним делима.

Да је тада ико могао да претпостави шта ће се изродити из ове Шифлинове орнитолошко-литерарне љубави, вероватно би му забранио да те чворке пусти у њујоршки Централни парк. Ни не сањајући о последицама, Шифлин је птице ослободио из кавеза. Прву зиму на непознатој територији чворци су, тако бар тврде упућени, провели шћућурени испод крова зграде Природњачког музеја – као да знају где треба да траже склониште.

Прва година у Америци чворцима је сигурно била тешка и неизвесна, али они не би били познати као птице космополите кад се не би снашли и у непознатим условима. И не само да су се привикли у Њујорку, већ су, миц по миц, полако наставили поход и освојили Нови свет. Раширили су се од источне до западне обале САД, од Аљаске до севера Мексика. Сада их, само у том делу, живи око 200 милиона што је једна трећина од укупног броја колико обичних чворака (Sturnus vulgaris) уопште има на Земљиној кугли.

За само сто година они су се, дакле, намножили два и по милиона пута. Да би било јасније шта то у америчким условима значи, најбоље говори податак о односу чворака и мачака. Сразмера је 3:1, наравно, у корист чворака.

Дакле, док су у САД схватили шта се догађа, било је сувише касно. Тек у протеклој деценији донет је закон којим се забрањује уношење друге врсте чворка (од 110 врста колико има ова породица) без посебне дозволе, што значи – само у ограниченом броју и само за строго затворене просторе, односно зоолошке вртове.

А да би се обичан чворак, познат још и као европски, тако раширио по свету, требало је да се избори за своје место под сунцем. У случају Sturnus vulgarisa то и није било тако тешко. Природа га је обдарила да у категорији мањих, односно средњих птица којима припада буде јаче грађе (и веће памети) од своје сабраће. Зеленкасто-љубичастог перја које има одсјај (и женке и мужјаци „одевени" су готово једнако), чворак је врло стамене грађе, посебно има јак кљун и врат.

Чворку не представља никакву тешкоћу да, рецимо, царића, плавоперку или детлића избаци из гнезда и то ради врло смишљено. Сачека да „колега" заврши свој дом, онда долеће и избацује га. Што би се мучио кад је јачи и интелигентнији!

Поред гнезда које прави или заузима на препад, по шупљинама дрвећа или литица, чворак просто обожава насеља и близину људи. Настањује сва могућа и немогућа удубљења и отворе на зградама. У последњих неколико деценија то је поприлично драматичне размере да су читаве екипе људи различитих професија укључене на решавању једног јединог питања – како се отарасити ове птичје напасти.

Где год чворак нема такозваног природног непријатеља, његова бројност и

Птице
исте величине,
или нешто мање од чворка,
добро знају да се с њим не вреди расправљати.
Ако он науми да им одузме кућу, боље добровољно да оду него да изгубе главу

Однос америчких мачака према америчким чворцима је 1:3

не може да се реши природним путем. У нашој земљи, на пример, Sturnus vulgarisa има нешто мало по градовима, а највише у Војводини, и то у Баваништу, међутим, ретко се догађа да се толико намножи да почне да уништава воћњаке или поља под пшеницом, што му је, иначе, хоби. Копци и јастребови не дозвољавају да се поремети равнотежа коју је природа „зацртала". На несрећу, у Америци, Аустралији, неким деловима Велике Британије, нема довољно птица којима би чворци били одговарајући плен. Непромишљен поступак Јуџина Шифлина само је доказ да увођење страних врста животиња (има сличних примера и са биљкама, кактус у Аустралији и његово ненормално ширење све док се нису досетили да убаце штетног инсекта – природног непријатеља) може да буде врло опасно, понекад чак и кобно, за околину у коју се та животиња доноси.

Сузбијање најезде обичних чворака велика је мука, многима већ и права мора. У градовима где те птице радо живе, јер воле друштво и пружа им се могућност да лако дођу до хране, људи су покушали да их терају звоњавом звона, пуштањем слабе електричне струје, снимањем и емитовањем гласова самих чворака кад једни друге упозоравају на опасност. А они, доказујући још једном да су сјајно организована заједница врло прилагодљивих и интелигентних птица, на све покушаје остали су мртви-хладни, као да пркосе.

У помоћ су позване и архитекте. Преправљају зграде, што и те како кошта, и уклањају ивице и испусте које чворци користе као седишта. Од 1957. у рат против чворака укључене су и велике фирме Једна је изашла на тржиште с лепком „овде више не седај" који се показао бољи од осталих средстава само зато што је погодио чворке у њихову „Ахилову пету" Sturnus vulgaris, врло чиста птица, не воли да слети на блатњаву подлогу, дакле, ужасава се и лепљиве површине. А лепак „овде више не седај", једном нанет, дуго остаје – лепљив.

Поред изузетне личне хигијене, ратоборности (чворак неће ни трепнути ако треба својим јаким кљуном да убије другу птицу која му стоји на путу) чворци су познати још по нечем. Обично живе у великим заједницама, тако да се за време масовних сеоба у Аустралији, када се јата упућују до зимских пребивалишта, небо затамни од птица. Али, чворци не лете у небо само кад се селе. Необјашњиве су њихове аеро-акробације када, као по команди – а немају вођу као остале животиње – полећу у тако згуснутој формацији да не постоји могућност да непријатељ, чак и кад би се нашао у близини, продре у тај птичји летећи ћилим.

Можда би призор деловао задивљујуће да чворци не испуштају такве крике да све делује – као из чувеног Хичкоковог филма „Птице" – злокобно и застрашујуће. Можда је познати режисер и имао чворке у виду кад је смишљао свој филм?

Чворци, прави уметници живота, уједињени у неку своју птичју партију, освојили су свет. Да ли због тога треба да им се дивимо или да зазиремо од њих?

В. С.

ЈА ♥ ПТТ

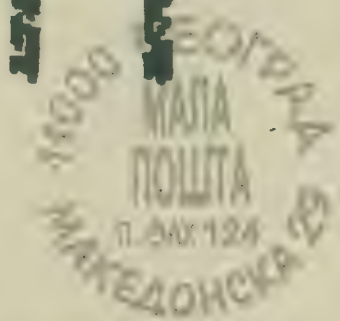

Уређује: Ивонка Миладиновић

Докторске слушалице

Надам се да ћеш и мени помоћи као и осталима. Мој сан је да постанем докторка и да лечим људе, али дотад бих желела бар да се играм докторке. Највећа невоља ми је што немам слушалице. Немој да ми кажеш да идем да их купим јер је то скупо, него ми дај идеју како да их сама направим. Супер си и немој да ме разочараш! Ако знаш, напиши ко је измислио слушалице.

ИВАНА П.
Краљево

Стетоскоп или, како ти, Ивана, кажеш, докторске слушалице, изум су француског лекара Ленека. Било је то давне 1815. године.

Да би направила стетоскоп, треба да набавиш у апотеци, парфимерији или продавници боја следећи материјал: три мала пластична левка, састављак у облику слова У и метар гуменог црева чији пречник одговара отвору ужег дела левка.

Гумено црево треба исећи на три дела. Најпре 20 центиметара, а осталих 80 на пола. У један крај гуменог црева од 20 ст увуци врх левка, а у други састављак. Сада она друга два парчета (од 40 ст) навуци на састављак и на слободне крајеве стави преостала два левка...

И сама ћеш се изненадити како се јасно чује рад срца или часовник кад на њега прислониш свој стетоскоп. Док не стигнеш до правог, овај ће бити сасвим добар.

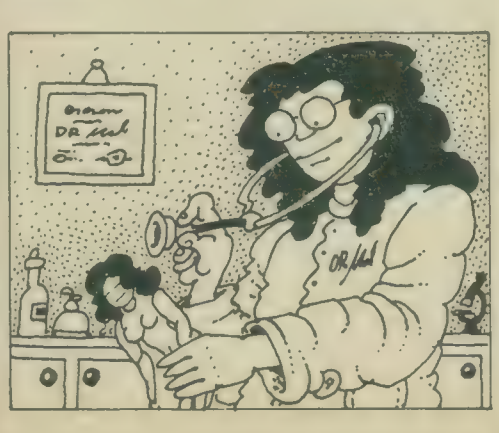

Пљување удаљ

Немој да бациш ово писмо, молим те одговори: да ли је истина да у Америци организују такмичење у пљувању и да је чак у Гинисовој књизи рекорда то забележено?

НАТАША
из Руме

Редовно годишње такмичење у пљувању установљено је 1955. године у Релију, Мисисипи. Победио је Џеф Барбер, 10,24 m, а 1985. године освојио је 13. титулу Националног пљувачког шампиона – што је забележио Гинис – 13,71 m. Пљују се комадићи дувана, коштице...

Поред такмичења у пљувању, постоје и друга откачена надметања – у подригивању и псовању.

Наградна игра

Један Србин из Крушевца написао нам је, између осталог, „...и који ти је штос, драги Забавниче, да питаш тако једноставне ствари као што је ово о Ларусу. Па наравно да је Ларус први то измислио, зато је и познат!"

Видиш, Србине, штос је баш у томе да Ларус није био први, што значи да је тачан одговор НЕ!

Пјер Ларус, француски лингвиста, енциклопедиста и издавач (1817–1875) обновио је подухват првог француског енциклопедисте Денија Дидроа из осамнаестог века. Сарађивао је са многим умним људима свога доба, али је сам написао, прегледао или исправио преко 20.000 штампаних страна Великог општег речника 19. века, који спада међу најобимније енциклопедије на свету. То је била претходница многобројних великих и малих енциклопедија и речника које и данас објављује француска издавачка кућа „Ларус", названа по њему.

Неке Ларусове енциклопедије преведене су и код нас. Ту спада и МОЈА ПРВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА коју је издао Експорт-прес из Београда. Награде су добили:

РАДОВАН КАРАЛИЋ, Марка Орешковића 37, 22400 ***Рума***

МЛАДЕН КЕЛИЋ, Ђуре Ђаковића 8, 78000 ***Бањалука***

НИКОЛА СОЛДАТОВИЋ Похорска 32/1, 11070 ***Нови Београд***

ВЛАДИМИР ЂЕРЂ, Раде Кончара 7, 25000 ***Сомбор***

НИКОЛА ТОМИЋ, Живојина Лазића 9, 11130 ***Калуђерица***

Честитамо! Пошто сте показали велико занимање за ову игру, настојаћемо да поново нешто припремимо. Да вас обрадујемо неком другом вредном књигом, наравно.

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ „СМРТ У КУПАТИЛУ"

1. **Не. Судећи по пешкирима, он је био уредан, а она аљкава. (Уколико закључите да је тај доказ недовољно уверљив, ваш одговор није нетачан јер су они могли да се слажу у другим стварима.)**
2. **Не, јер се на његовој четкици за зубе још налази зубна паста, а уредно смотана затворена туба лежи на ивици лавабоа.**
3. **Да, јер је туш још влажан.**
4. **Не, јер су му стопала сува.**
5. **Да, зато што отисак њене ципеле води из купатила.**
6. **Не. Мада сапун лежи у барици, Хорасова стопала су сува. Сем тога, нема трагова клизања који би показивали да се сапун померио са свог места.**
7. **Не, зато што би сапун пао на под кабине за туширање, а не на своје садашње место.**
8. **Не. Она је сувише удаљена од туша и од лавабоа. Значи, сапун и барица налазе се ту где су захваљујући нечијој намери.**
9. **Не, зато што он не би стајао босоног у близини разбијене бочице.**
10. **Да. Бројчаник тешке ваге за мерење телесне тежине довољно је удаљен од „нулте" тачке, што указује да је вага издржала снажан ударац.**
11. **Да. Туш је био пуштен и поново затворен мада се Хорас није туширао, а на поду изван кабине с тушем налазе се две локвице воде неодређеног порекла.**
12. **Хорас се нагнуо да опере зубе кад је ударен вагом по глави. Док је падао, преврнуо је бочицу. Мини је после тога отворила туш и посула воду по Хорасовој глави да би изгледало као да се управо туширао. Да би дохватила сапун, на који се он, наводно, оклизнуо, морала је да закорачи у кабину с тушем. Учинила је то обувена и тако оставила издајничке трагове својих ципела.**

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

ИСПУЊАЉКА – ВОДОРАВНО: Престон, полутар, Аризона, зараван, турнири, сардина, Категат, барјаци.

ЗА ОШТРО ОКО:

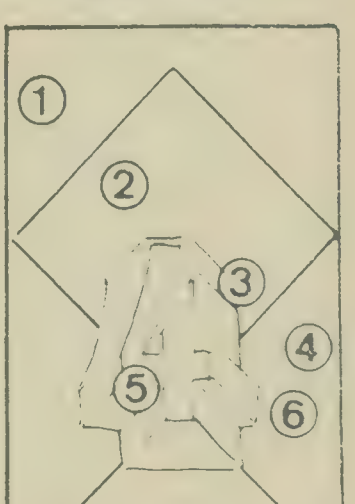

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Маја Пацај, Владимира Назора 53, 58340 Плоче – 11 година, сакупља марке и постере.

Драгана Бакша, Браће Грбића 132, 85347 Игало – сакупља значке, постере и сличице „Животињско царство".

Маријана Младеновић, Виктора Бубња 106ц, 78000 Бањалука – воли музику, дописивање и спорт, сакупља украсна писма.

Маја Ивановска, Палмира Тољатија 206, 91000 Скопље – 13 година, воли музику, спорт и дописивање.

Барбара Арбанас, Шпанских бораца 127, 51316 Локве – 13 година, сакупља салвете, постере и налепнице.

Весна Нешковић, 7. октобра 135, Јевремовац, 15000 Шабац – 11 година, воли музику, сакупља постере, навија за Црвену звезду.

Ениса Бишевац, 12 српских бригада Б-14/21, 36300 Нови Пазар – 10 година, воли путовања и спорт, посебно тенис.

Мањана Форца, Ђуре Јакшића 17/2, 41000 Загреб – 11 година, жели да размењује салвете и постере.

Бојана Костић, Дунавска 4, 19000 Зајечар – 14 година, жели да се дописује са вршњацима.

Јелена Стевић, Цвијићева 90, 11000 Београд – 13 година, сакупља постере.

Милена Васиљевић, 35220 село Рибаре – 11 година, сакупља марке и салвете, воли музику, путовања и дружење.

Књига коју сте чекали!

КВАРТЕТ ЗА ЕВРОПУ

„Звездине" звезде ПРОСИНЕЧКИ, БЕЛОДЕДИЋ, ПАНЧЕВ, САВИЋЕВИЋ. На захтев многобројних заљубљеника у фудбал из штампе је изашла књига аутора Бранислава КОВАЧА са великим бројем фотографија и пуно појединости о животу ПРОСИНЕЧКОГ, БЕЛОДЕДИЋА, ПАНЧЕВА, САВИЋЕВИЋА.
Књига се може наручити писмено или телефоном на „АЛТАПУБЛИК", Цвијићева 113, Београд, тел. 011/761-870, 750-088 по цени од 80,00 динара.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем _____ комада књиге „КВАРТЕТ ЗА ЕВРОПУ" по цени од 80,00 динара по примерку. Обавезујем се да приликом преузимања књиге платим поштанске трошкове. У случају спора надлежан је редовни суд у Београду.

(Презиме, очево име и име)

(Адреса стана, место и поштански број)

(Занимање) **(Тел. у стану-послу)**

(Потпис купца, бр. личне карте и место издавања)

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2037

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Миић, Нада Неваждић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 73,60 динара, тромесечна 220,80 динара, полугодишња 441,60 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 147,20 динара, тромесечна 441,60 динара, полугодишња 883,20 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	85.–
СР НЕМАЧКА	DEM	126.–
ШВЕДСКА	SEK	474.–
ФРАНЦУСКА	FRF	427.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	107.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЋИТЕ СНОРКИЈА ЗВЕЗДАНА

Умиљат кутак

КОМПЛЕТ ЗА АРКТИЧКО МОРЕ

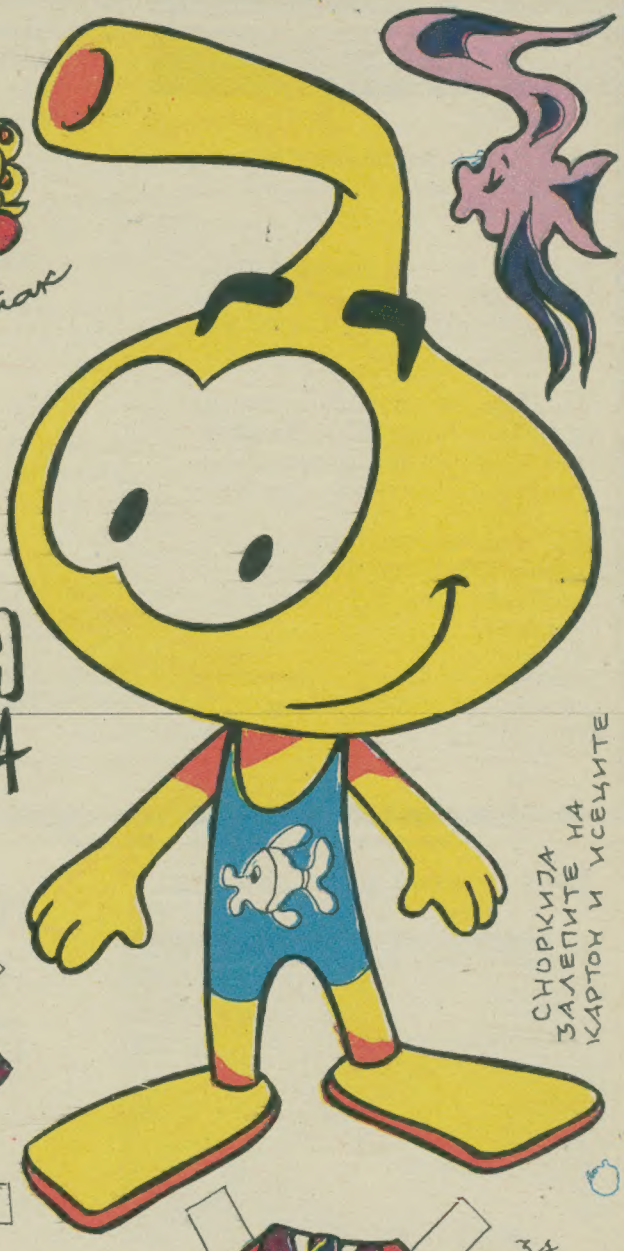

СНОРКИЈА ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

БИЦИКЛИСТИЧКИ КОМПЛЕТ

ПИЏАМА

ЗА СВЕЧАНЕ ПРИЛИКЕ

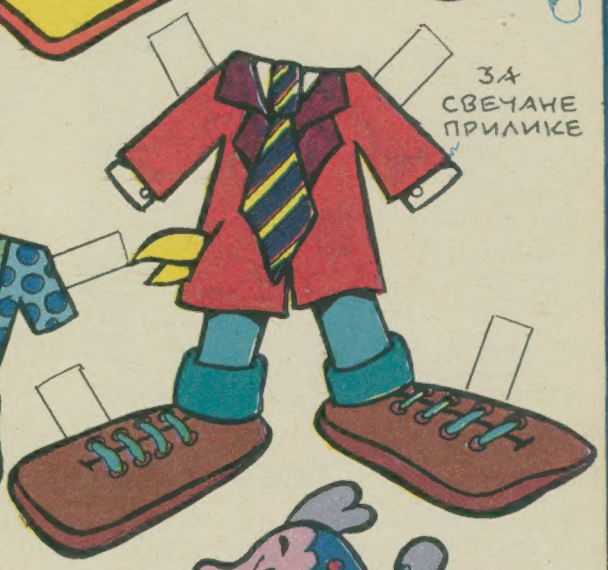

ЛЕТЊИ КОМПЛЕТ

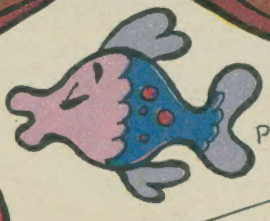

РИБА

ЗА ВЕЧЕРЊЕ ИЗЛАСКЕ

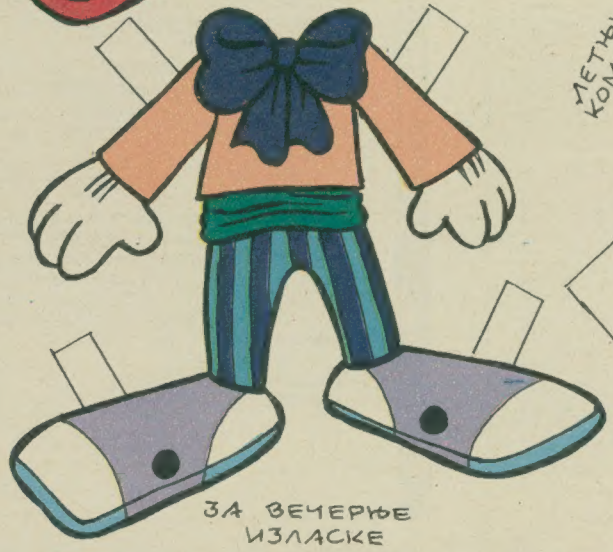

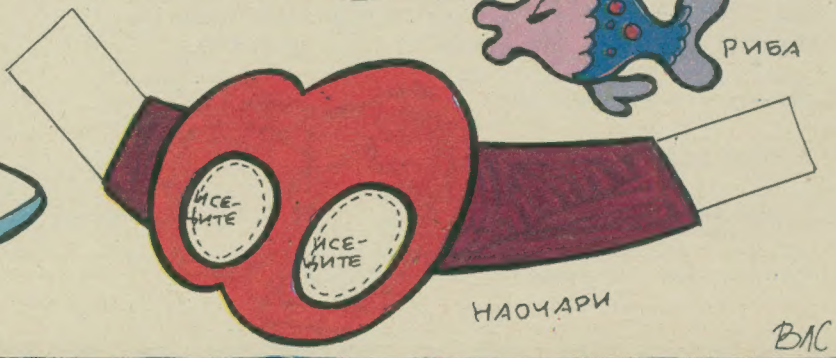

НАОЧАРИ

ВЛС 86

ТАЊИР ВРТЕШКА

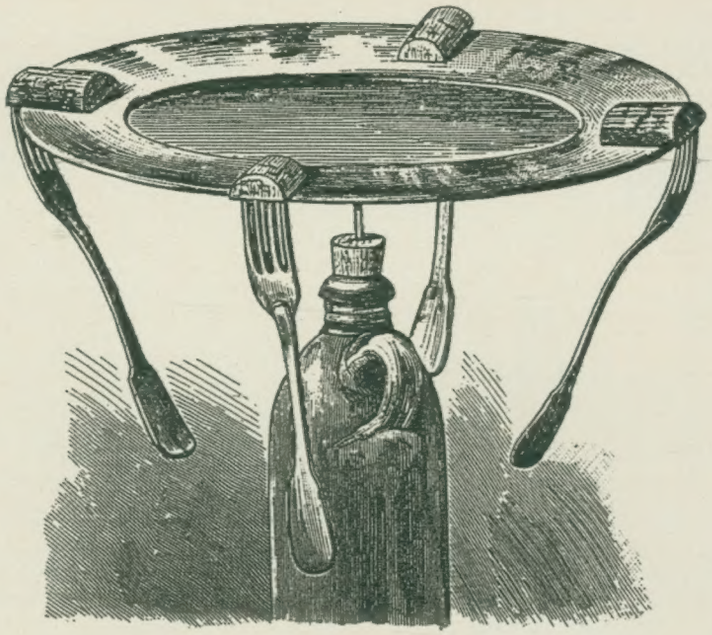

Осим тањира, за овај експеримент потребна вам је једна игла, затим једна боца са запушачем, још два додатна запушача, као и четири једнаке виљушке.

Два запушача по дужини пресеците на два једнака дела. Тако ћете добити четири полуцилиндрична облика. Ово морате обавити веома оштрим ножем, тако да пресечене површине буду сасвим глатке (добро би било да их углачате шмиргл-папиром). Потом ћете виљушке забости при самом рубу сваког полуцилиндра од запушача, на њиховом равном (пресеченом) делу, водећи при том рачуна да међусобно не затварају прав угао; на илустрацији се види какав, приближно, треба да буде њихов међусобни положај. Разуме се да све четири виљушке морају бити приближно исто искошене.

Уколико сте све обавили како ваља, закачићете све четири виљушке за тањир, водећи рачуна да међусобно стоје у положају исток-запад-север-југ и, коначно, ставићете тањир (окићен виљушкама) на тупи врх игле, која је, опет, својим оштрим врхом вертикално забодена у запушач боце.

После лаганог подешавања пронаћи ћете тачку у којој се читав „систем" налази у пуној равнотежи! Штавише, уз мало пажње – лаганим дувањем или благим померањем прстом – можете чак да покренете тањир претварајући га у праву вртешку. Најпре ће се вртети споро, а потом све брже и брже – ту већ наступа опасност по тањир и читаву вртешку.

КРИСТАЛИ И ЗЕМЉОТРЕСИ

Када је 17. октобра 1989. године у Сан Франциску задрхтала земља, амерички стручњаци су тврдили да никакав знак није претходио земљотресу. И нису били у праву. Истраживачи Станфордског универзитета нашли су трагове радиоелектричних сигнала забележених на апаратима које је земљотрес оштетио.

Шест сати пре него што се тло затресло уређаји су, на веома ниским фреквенцијама, ухватили радио-сигнал повезан са такозваним пиезоелектричним ефектом (појавом да се неки кристали подвргнути таложењу или растезању набију електрицитетом) који означава пуцање стена.

То је, ван сваке сумње, било јасно упозорење да ће доћи до померања земље. Техника која би, једног дана, помогла да се земљотрес предвиди истраживањем електричних струја које у тлу изазива сабијање гранитних стена спасла би многе животе.

Грчка метода VAN (о којој је Забавник писао), заснована је на сличним посматрањима, експериментално се испитује у Француској у департману Л'Изер, а на челу екипе налази се Харун Тазиеф. Систем није скуп и било би добро када би се применио и код нас с обзиром да смо сеизмички живахно подручје.

ЛЕД НИЈЕ КРЕНУО

Догађа се нешто необично и противречно: што је клима топлија, то је више снега на падавине и повећава наслаге леда у пределима вечитог снега и зиме.

Повећавање дебљине леда на половима било би довољно да се знатно успори раст нивоа воде у свету, једне од најопаснијих последица све већег загревања наше атмосфере.

На жалост, чак и када се снег и лед тако лепо нагомилавају, глечери у додиру са све топлијим морима брже се топе и океани добијају све више и више воде. Према последњим прорачунима и мерењима, ниво мора годишње расте за 1,9 милиметар.

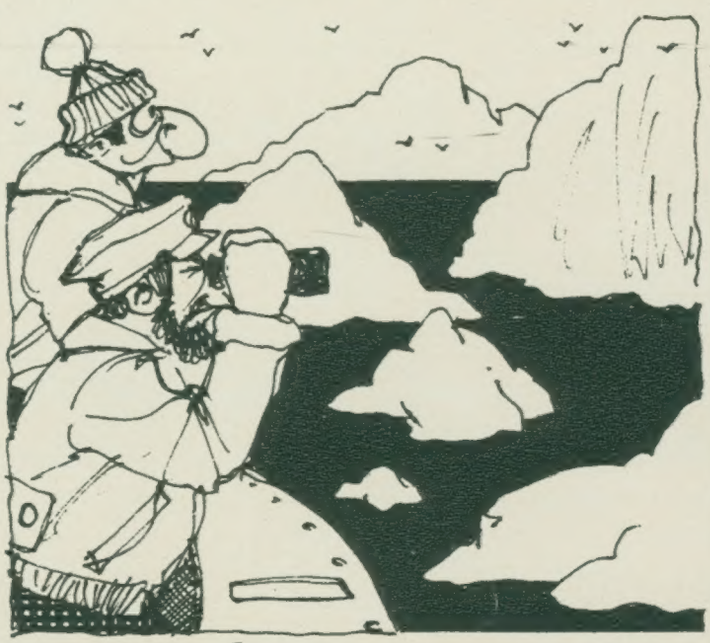

Гренланду! То су открили екипе Насе измеривши да се током последње деценије, најтоплије у целом 20. веку и то у свим крајевима Земљине кугле, слој леда који покрива острво Викинга повећао за 25 центиметара.

Појава може да се објасни једноставно: благим загревањем ваздуха – пола степена за 100 година – све више воде испарава у атмосферу, та влага изазива честе и обилне

Илустрово: Зоран Петканић Петко

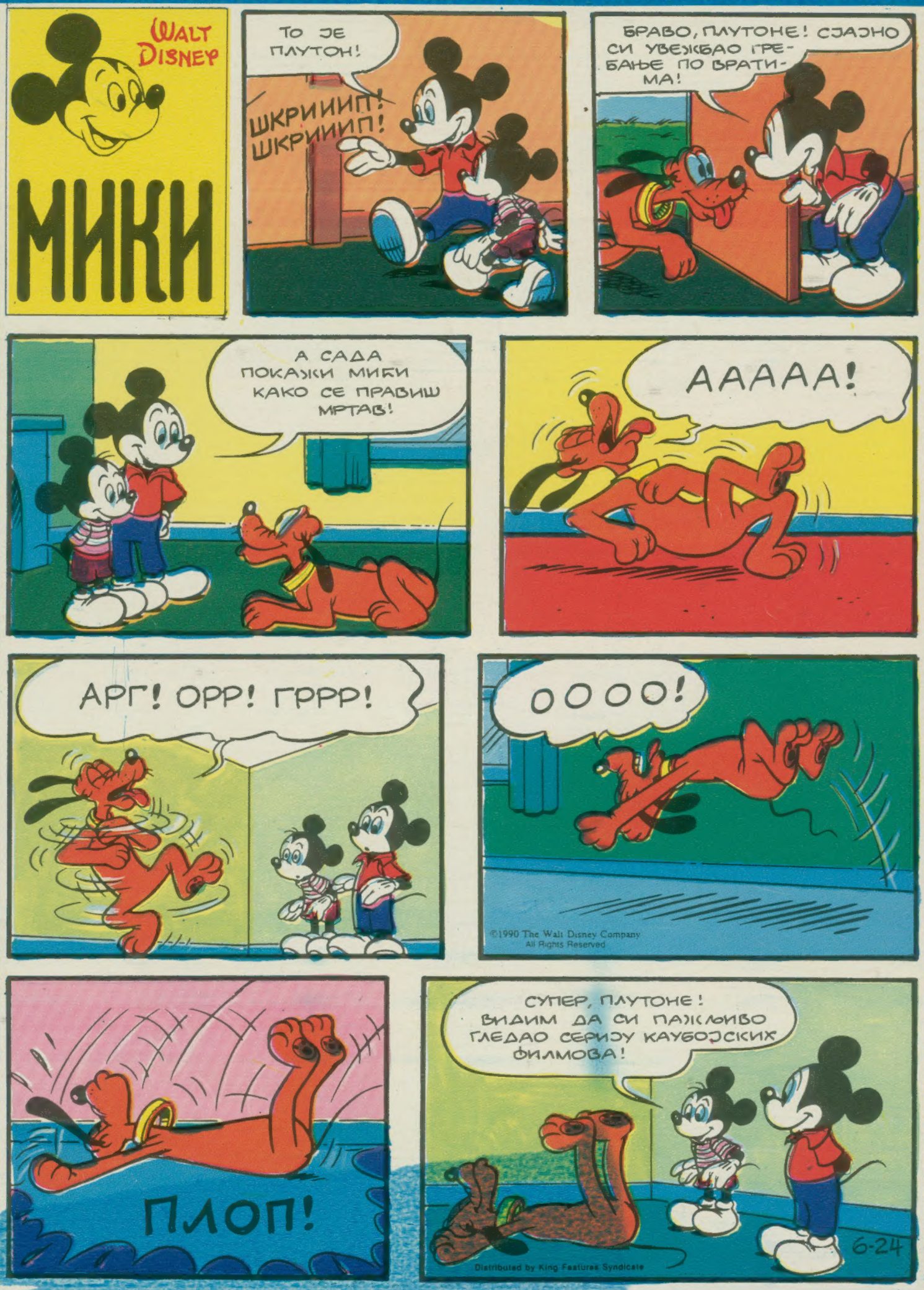
WALT DISNEY
МИКИ
ТО ЈЕ ПЛУТОН!
ШКРИИИП! ШКРИИИП!
БРАВО, ПЛУТОНЕ! СЈАЈНО СИ УВЕЖБАО ГРЕБАЊЕ ПО ВРАТИМА!
А САДА ПОКАЖИ МИКИ КАКО СЕ ПРАВИШ МРТАВ!
АААААА!
АРГ! ОРР! ГРРР!
ООООО!
©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
ПЛОП!
СУПЕР, ПЛУТОНЕ! ВИДИМ ДА СИ ПАЖЉИВО ГЛЕДАО СЕРИЈУ КАУБОЈСКИХ ФИЛМОВА!
6-24
Distributed by King Features Syndicate